อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พันเอก หลวงสุวรรณเลขธราภร ท.ม.,ต.ช.

ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร

๒๘ มีนาคม ๒๕๑๙

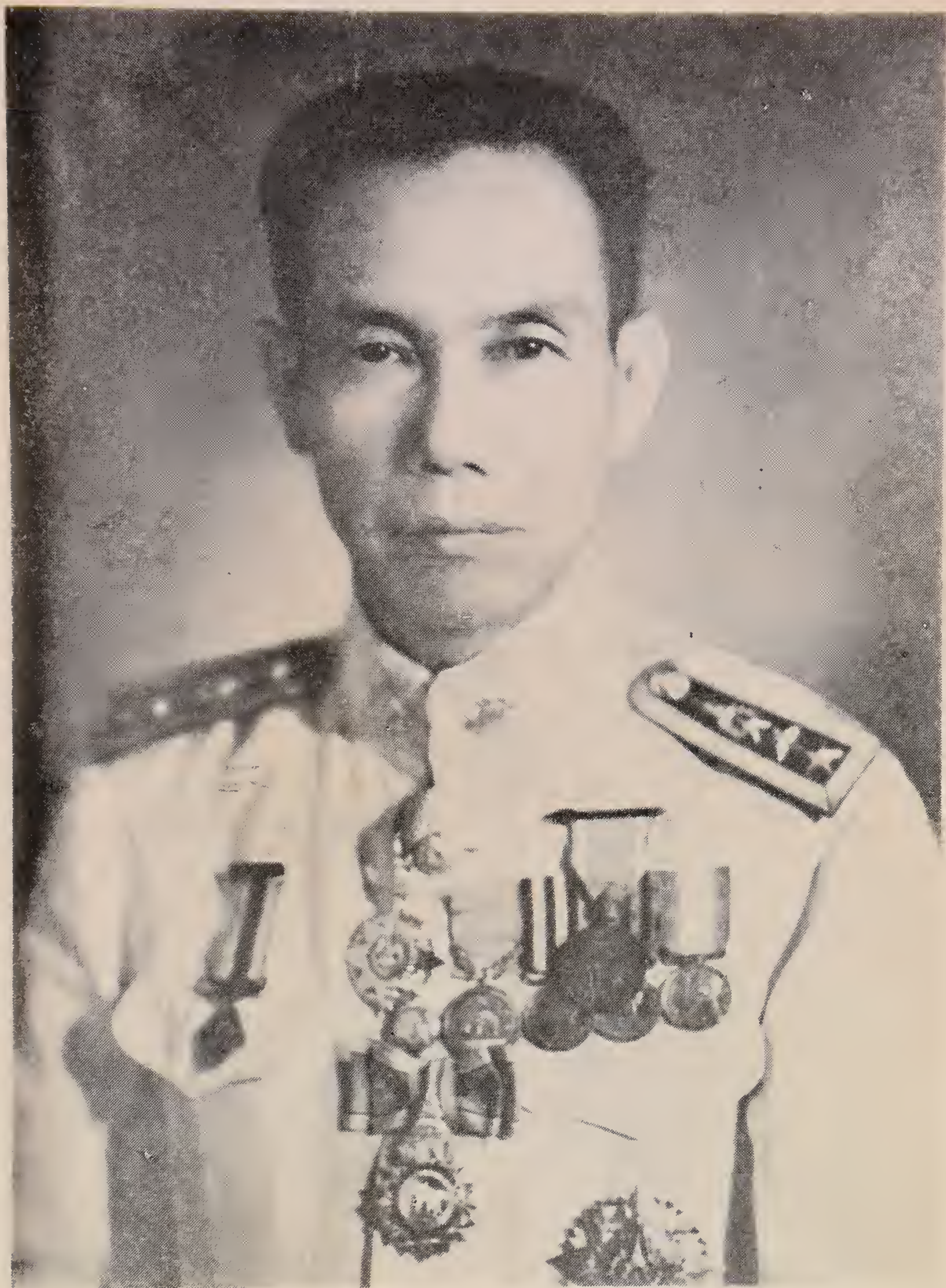
อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พันเอก หลวงสุวรรณเลขธรากร ท.ม.,ต.ช.

ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร

๒๘ มีนาคม ๒๕๑๙

พันเอก หลวงสุวรรณเลขธราภร

(สุวรรณ เลขะกะ)

ชาตะ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๒

มตะ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘

ประวัติ

พ.อ. หลวงสุวรรณเลขธรากร (สุวรรณ เลขะกะ) เกิดที่ตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๒ เป็นบุตรของนายจอกและนางขาว ได้รับพระราชทานยศและบรรดาศักดิ์ดังนี้

– เป็นร้อยตรี เมื่อ ๒๒ เมษายน ๒๔๕๗

– เป็นร้อยโท เมื่อ ๒๔ เมษายน ๒๔๖๓

– เป็นร้อยเอก เมื่อ ๘ พฤษภาคม ๒๔๖๙

– เป็นพันตรี เมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๘๑

– เป็นพันโท เมื่อ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๘๔

– เป็นพันเอก เมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๘๘

– ได้บรรดาศักดิ์เป็นหลวงสุวรรณเลขธรากร ถือศักดินา ๘๐๐ เมื่อ ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๗๕

ในการเข้ารับราชการเริ่มด้วยการขึ้นทะเบียนทหารเมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๕๔ เข้ารับราชการในโรงเรียนนายร้อยทหารบก เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๕๔ เป็นนักเรียนนายร้อยทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๕๖ เป็นว่าที่นายร้อยตรีประจำกรมทหารพราน ในกองพลทหารบกที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๕๖ ได้ย้ายมาสำรองราชการกรมแผนที่ทหารบก วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๕๗ จนถึง ๒๘ เมษายน ๒๔๕๙ ได้เป็นนายทหารฝึกราชการกรมแผนที่ทหารบก ได้เข้าประจำกรมแผนที่

เมื่อมิถุนายน ๒๔๖๑ จนถึง ๑ เมษายน ๒๔๖๒ ก็เข้าประจำกองวางข่ายสามเหลี่ยมภูมิประเทศ แผนกสำรวจ เมื่อเดือนกันยายน ๒๔๖๒ ได้เป็นครูประจำแผนกศึกษากรมแผนที่ทหารบก เมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๖๖ เป็นผู้รั้งตำแหน่งผู้กำกับขั้นปฐม แผนกศึกษา กรมแผนที่ เมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๖๗ จนถึง ๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๙ ได้เป็นผู้กำกับขั้นปฐม แผนกฝึก กรมแผนที่ทหารบก

เมื่อ ๙ ธันวาคม ๒๔๗๓ เข้าประจำแผนกวางโครงการหลักฐานแผนที่ กรมแผนที่ทหารบก จนถึงเมษายน ๒๔๗๗ ได้เป็นประจำแผนกที่ ๓ กรมแผนที่ จนถึง ๒๗ มกราคม ๒๔๗๘ เข้าประจำ บก.กรมแผนที่ ๑๔ เมษายน ๒๔๘๔ เป็นแม่กองพิมพ์ หัวหน้าแผนกที่ ๓ กรมแผนที่ทหารบก

ออกจากประจำเป็นนายทหารนอกราชการ เพื่อรับบำนาญสังกัด บก.จว.ทบ. กรุงเทพเมื่อ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๓ กรณีพิเศษได้ไปราชการในคราวกรณีพิพาทกับอินโดจีน ฝรั่งเศส ตั้งแต่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๘๓ ถึง เมษายน ๒๔๘๔ และ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ถึง ๕ มีนาคม ๒๔๘๘ ได้รับเหรียญชัยสมรภูมิ

ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ

เหรียญบรมราชาภิเศก	**วันที่ ๔ ธ.ค. ๒๔๕๔**
เหรียญบรมราชาภิเศก	**วันที่ ๒๕ ก.พ. ๒๔๖๘**
เบ็ญจมาภรณ์มงกุฎไทย	**วันที่ ๖ พ.ย. ๒๔๗๐**

เหรียญจักรมาลา	**วันที่** ๖ พ.ย. ๒๔๗๒
จตุรถาภรณ์มงกุฎไทย	**วันที่** ๒๐ ก.ย. ๒๔๘๐
จตุรถาภรณ์ช้างเผือก	**วันที่** ๒๐ ก.ย. ๒๔๘๒
ตติยาภรณ์มงกุฎไทย	**วันที่** ๒๐ ก.ย. ๒๔๘๓
ตติยาภรณ์ช้างเผือก	**วันที่** ๑๙ ก.ย. ๒๔๘๔
ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย	**วันที่** ๔ ธ.ค. ๒๔๙๑

พ.อ.หลวงสุวรรณเลขธรากร ยังได้ใช้เวลาว่างศึกษาวิชากฎหมายที่โรงเรียนกฎหมายตั้งแต่ปี ๒๔๗๔ จนสำเร็จเนติบัณฑิต

พ.อ. หลวงสุวรรณเลขธรากร มีนิสสัยโอบอ้อมอารีเป็นที่ประจักษ์แก่ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา มิตรสหาย และผู้ใต้บังคับบัญชาโดยทั่วกัน และตั้งแต่ออกจากราชการมารับบำนาญก็ยังมีร่างกายแข็งแรงตลอดมา จนกระทั่งวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๑๘ เวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น. ก็เกิดเป็นลม เหงื่อออกมาก และมีอาการเจ็บบริเวณหัวใจ อาเจียน จึงได้เข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลตำรวจ แพทย์ให้การวินิจฉัยว่าเป็นโรคหลอดเลือดที่มาเลี้ยงหัวใจอุดตัน เป็นเหตุให้เกิดกล้ามเนื้อหัวใจส่วนหน้าตาย ตลอดเวลาที่ทำการรักษาอาการไม่ดีขึ้น ความดันโลหิตตก อาเจียนเป็นครั้งคราว จนในที่สุดได้ถึงแก่กรรมโดยสงบ เมื่อเวลา ๑๓.๔๕ น. วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๑๘ สิริรวมอายุได้ ๘๒ ปี

คำปรารภ

เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๗ ข้าพเจ้าได้เดินทางไปประเทศอินเดียร่วมกับคณะธรรมจาริก เพื่อทำการทอดกฐินที่วัดไทยพุทธคยาและนมัสการสังเวชนียสถาน ๔ แห่งตามลำดับ ดังนี้

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๗ นมัสการที่ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ พุทธคยา

วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ ทอดกฐินวัดไทยพุทธคยา

วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๑๗ นมัสการที่แสดงปฐมเทศนา ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พาราณสี

วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๑๗ นมัสการที่เสด็จดับขันธ์ปรินิพพาน กุสินารา

วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ นมัสการที่ประสูติ ลุมพินี (ประเทศเนปาล)

หลังจากนั้น ได้พากันเดินทางไปเมืองสาวัตถีเพื่อชมพระเชตวันมหาวิหาร สถานที่พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จประทับจำพรรษาอยู่รวมถึง ๑๙ พรรษา เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๗

ณ สถานที่นี้ในเวลาเช้าข้าพเจ้าและคณะได้นมัสการอานันทโพธิ (ต้นโพธิ์พระอานนท์) สวดมนต์สักการะพระคันธกุฎีที่พระพุทธองค์เคยประทับ และน้อมรำลึกถึงพระสาวกต่าง ๆ ตามกุฎีที่ปรากฏเรียงรายอยู่ทั่วไป

เบื้องล่างต่ำจากพระคันธกุฎีของพระพุทธองค์ ต่อจากนั้นได้พากันรับประทานอาหารกลางวันที่สนามหญ้าหน้าวัดลังกา (ตรงข้ามทางเข้าพระเชตวันมหาวิหาร) เสร็จแล้วต่างก็แยกย้ายกันไปพักผ่อนยังบริเวณโคนต้นไม้และสนามหญ้าตามอัธยาศัย เพื่อรอรถยนต์ที่จะมารับกลับในเวลาบ่าย ๑๕.๐๐ น.

ข้าพเจ้าได้ถือโอกาสนอนพักผ่อนอยู่บนสนามหญ้าหน้าทางเข้าพระเชตวันมหาวิหารดังกล่าวข้างต้น ร่วมกับบุคคลในคณะบางท่าน และได้หลับไปงีบหนึ่ง พอตื่นขึ้นมาก็มีความรู้สึกนึกถึงธรรมะเรื่อง "ทศบารมี" ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าไม่ได้คิดถึงข้อธรรมะใด ๆ ก่อนที่จะนอนพักผ่อนเลย ไม่ว่าเรื่องทศบารมีหรือเรื่องอื่น

สำหรับธรรมะเรื่อง "ทศบารมี" นั้น ข้าพเจ้าพอมีความรู้อยู่บ้างแต่ไม่ทราบรายละเอียดชัด ข้าพเจ้าจึงได้สอบถามท่านผู้รู้ทั้งฆราวาสและบรรพชิตซึ่งร่วมไปในคณะ ก็ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น และข้าพเจ้าได้มีความคิดว่าการที่ข้างพเจ้าระลึกถึงธรรมะเรื่อง "ทศบารมี" ณ สถานที่เช่นนั้น คงเป็นนิมิตให้ข้าพเจ้าปฏิบัติธรรมะตามนัย "ทศบารมี" เพื่อให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางธรรมที่ข้าพเจ้ากำลังสนใจศึกษาในอันที่จักขัดเกลากิเลสให้น้อยลงไปตามลำดับ นิมิตนี้คงเป็นอุบายที่จักทำให้ข้าพเจ้าบำเพ็ญกุศลยิ่ง ๆ ขึ้น ข้าพเจ้าจึงได้สำรวจตัวเองว่าทศบารมีนั้นได้มีอยู่ในตัวของข้าพเจ้าบ้างแล้วหรือไม่เพียงใด โดยพิจารณาบารมีตามลำดับข้อก็ปรากฏว่าในจำนวน ๑๐ บารมีนั้น ข้าพเจ้าพอมีอยู่บ้างเพียง ๘ บารมี คือ

บารมีข้อที่ ๑ ทาน

บารมีข้อที่ ๔ ปัญญา

บารมีข้อที่ ๕ วิริยะ

บารมีข้อที่ ๖ ขันติ

บารมีข้อที่ ๗ สัจจะ

บารมีข้อที่ ๘ อธิษฐาน

บารมีข้อที่ ๙ เมตตา

บารมีข้อที่ ๑๐ อุเบกขา

ส่วนบารมีข้อที่ ๒ คือศีลข้าพเจ้ายังมีไม่สมบูรณ์ คือบางครั้งดื่มสุราเมรัยบ้าง และบารมีข้อที่ ๓ เนกขัมมะข้าพเจ้ายังวนเวียนในทางเพศอยู่

ข้าพเจ้าได้มีความดำริว่าถึงเวลาแล้วที่ข้าพเจ้าควรจะรักษาศีลให้บริสุทธิ์หลังจากที่ได้ละเลยมาเป็นเวลาถึง ๒๓ ปี นับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ ณ วัดเทพศิรินทราวาส ข้าพเจ้าจึงได้ตั้งจิตมั่นในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ ว่านับแต่นั้นเป็นต้นไปข้าพเจ้าจักขอถือศีล ๕ อย่างจริงจัง และจักประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งนี้เพื่อให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสบำเพ็ญบารมีข้อที่ ๒ (ศีล) และข้อที่ ๓ (เนกขัมมะ) ให้ครบถ้วนทศบารมีต่อไป

หลังจากที่ข้าพเจ้าได้เดินทางกลับจากประเทศอินเดียในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๗ แล้ว ข้าพเจ้าก็ได้เสาะแสวงหาหนังสือธรรมะเกี่ยวกับทศบารมีมาอ่านเพื่อเพิ่มพูลสติปัญญาให้มากขึ้น ปรากฏว่าได้พบหนังสือ ๒ เล่ม คือ

๑. บารมีปริทัศน์ บรรยายโดยท่านกิตติวุฑโฒ จัดพิมพ์โดยมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย

๒. บารมีสาธิต เรียบเรียงโดยนายเกษม บุญศรี และมูลนิธิ-อภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย จัดพิมพ์เป็นธรรมทาน

ทั้งนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องทศบารมีกว้างขวางยิ่งขึ้นตามลำดับ ต่อมาข้าพเจ้ามีความคิดใคร่ที่จะนำธรรมเรื่องทศบารมีเฉพาะข้อศีลและข้อเนกขัมมะ รวม ๒ ข้อ รวบรวมจัดพิมพ์เป็นวิทยาทานเพื่อเป็นอนุสรณ์ในการที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญบารมีครบถ้วน ข้าพเจ้าจึงได้เสาะแสวงหาหนังสือที่เล่มเล็กกว่าและกระทัดรัดกว่าหนังสือบารมีปริทัศน์และหนังสือบารมีสาธิต รวม ๒ เล่ม ดังกล่าวข้างต้น ในที่สุดข้าพเจ้าได้พบหนังสือของสำนักปู่สวรรค์บางเล่มซึ่งส่วนใหญ่แสดงโดยดวงวิญญาณของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี มีธรรมะตรงกับความมุ่งหมายโดยนัยดังกล่าวข้างต้นของข้าพเจ้า

ครั้นวันที่.........กันยายน ๒๕๑๘ คุณตาพันเอกหลวงสุวรรณ-เลขธรากร ซึ่งเป็นน้าชายของมารดาข้าพเจ้าได้ถึงแก่กรรมลง ข้าพเจ้าจึงคิดเห็นที่จะจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวเป็นวิทยาทานในงานพระราชทานเพลิง-ศพท่าน เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีในพระคุณที่ท่านมีต่อข้าพเจ้าอีกส่วนหนึ่งด้วย ข้าพเจ้าจึงได้ติดต่อเรียนขออนุญาตไปยังเลขาธิการสำนักปู่สวรรค์ก็ได้รับความเมตตาด้วยดี ปรากฏตามสำเนาหนังสือขออนุญาตของข้าพเจ้าลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ และหนังสือตอบของเลขาธิการสำนักปู่สวรรค์ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ที่ข้าพเจ้าได้นำมาลงพิมพ์ไว้ต่อท้าย

คำปรารภนี้ ซึ่งข้าพเจ้าขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงในความเอื้อเฟื้อของสำนักปู่สวรรค์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่งการที่ข้างพเจ้าได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมตามแนวทางของทศบารมีตลอดจนได้ทำกุศลต่อเนื่องด้วยการจัดพิมพ์หนังสือเป็นวิทยาทานนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าเป็นผลโดยตรงที่ข้าพเจ้าได้รับจากการไปทอดกฐิน และนมัสการสังเวชนียสถาน ๔ แห่งที่ประเทศอินเดีย และเป็นอานิสงส์ที่ยังมีความปลื้มปีติยินดีแก่ข้าพเจ้าอย่างหาที่สุดมิได้ ๒ ประการคือ

๑. อานิสงส์นี้ข้าพเจ้าได้รับแม้ในปัจจุบันกาล นอกเหนือไปจากเมื่อข้าพเจ้าทำกาละลงแล้วเบื้องหน้าก่อนตาย เพราะกายแตกจักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ (ตามมหาปรินิพพานสูตรในพระสุตตันตปิฎก ฑีฆนิกายมหาวรรค)

๒. บารมีข้อที่ ๒ เรื่องศีล ข้าพเจ้าเคยได้รับคำแนะนำจากท่านเจ้าคุณนรรัตนราชมานิตย์ วัดเทพศิรินทราวาส (พระเถระผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่ามีศีลาจารวัตรและพระกรรมฐานยอดเยี่ยมท่านหนึ่ง แห่งยุคกรุงรัตนโกสินทร์) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ให้ข้าพเจ้าเลิกดื่มสุราโดยให้หันไปดื่มสิ่งอื่นแทน ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของท่านดังกล่าว แต่ก็เป็นไปได้เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง กล่าวคือตอนต้น ๆ ข้าพเจ้าได้ดื่มยาธาตุแทนสุรา แต่ต่อมาหันกลับไปดื่มสุราเป็นครั้งคราว จนกระทั่งข้าพเจ้าได้นิมิตจากการไปนมัสการพระเชตวันมหาวิหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ดังกล่าวแล้วข้างต้น ข้าพเจ้าจึงเลิกดื่มสุราได้อย่างเด็ดขาด และยังแถมได้เรื่องการประพฤติพรหมจรรย์อีกข้อหนึ่งด้วย ทั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นอย่างประจักษ์

ชัด ว่าสังเวชนียสถาน ๔ แห่ง รวมทั้งปูชนียสถานอื่น ๆ ในประเทศอินเดียนั้นศักดิ์สิทธิ์อย่างมากสำหรับพุทธศาสนิกชนทุกคน แม้ว่าพระ-อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธ์ปรินิพพานมาแล้วกว่า ๒๕๐๐ ปีก็ตาม

นอกจากนั้นข้าพเจ้ายังมีความเชื่อมั่นอีกว่าพุทธศาสนิกชนคนอื่นซึ่งได้ไปนมัสการสังเวชนียสถาน ๔ แห่งมาแล้ว ก็คงได้รับอานิสงส์ทำนองเดียวกับข้าพเจ้ามากน้อยยิ่งหย่อนกว่ากันตามบารมีของแต่ละบุคคล ถึงแม้ผู้ซึ่งจะหาโอกาสไปนมัสการในอนาคตก็คงจะได้รับอานิสงส์สั้น ๆ ดุจเดียวกันด้วย ขอให้เลื่อมใสศรัทธาจริง ๆ ก็แล้วกัน

ในที่สุดนี้ข้าพเจ้าขอน้อมอุทิศส่วนกุศลที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมาแล้วทั้งหมดจวบเท่าวันพระราชทานเพลิงนี้ แด่คุณตาพันเอกหลวงสุวรรณ-เลขธรากรตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพเทอญ.

พล.ต.ต. พิบูลย์ ภาษวัธน์

บ้านเลขที่ ๑๘๔ ซอยกลาง ถนนสุขุมวิท

๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

เรื่อง ขออนุญาตนำข้อธรรมะของสำนักปู่สวรรค์ไปพิมพ์ในหนังสืองานศพ

เรียน เลขาธิการสำนักปู่สวรรค์

ด้วยผมมีความสนใจในธรรมะเรื่องศีลบารมีและเนกขัมมะบารมี และได้มีโอกาสอ่านหนังสือต่าง ๆ ของสำนักปู่สวรรค์ ปรากฏว่าได้รับความรู้ความเข้าใจในธรรมะ ๒ เรื่องดังกล่าวพอสมควร ผมจึงมีความประสงค์ที่จะนำธรรมะเหล่านั้นไปเผยแพร่เป็นวิทยาทานต่อไป โดยจะนำข้อธรรมะบางเรื่องในหนังสือบางเล่มของสำนักไปรวบรวมจัดพิมพ์ในหนังสืองานศพ พันเอก หลวงสุวรรณเลขธรากร ซึ่งเป็นน้าชายของมารดาผม และกำหนดพระราชทานเพลิงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ ดังนี้

๑. หนังสืออมตะธรรม เรื่องกรรมตามสนองและการเป็นพุทธสาวก หน้า ๒๔ ถึง ๔๘

๒. หนังสือธรรมะจากสำนักปู่สวรรค์ เรื่องอานิสงส์ของศีล หน้า ๒๑ ถึง ๓๐

๓. หนังสือโอวาทสมเด็จโตเล่ม ๔ เรื่องมรณานุสติ หน้า ๑ ถึง ๗ และเรื่องวิธีการรักษาศีลห้าที่ดี หน้า ๔๓ ถึง ๔๕

๔. หนังสือของดีที่คนมองข้าม เรื่องธรรมะจากรายการเสียงสวรรค์ หน้า ๕๕ ถึง ๘๒

๕. หนังสือปรัชญาสมเด็จพระสังฆราช เรื่องตามรอยองค์สมณโคดม หน้า ๒๗ ถึง ๓๕ และเรื่องสร้างสันติเจดีย์เพื่อรวมจิตใจชาวไทย หน้า ๑๑๓ ถึง ๑๒๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาในอันที่จะให้ผมได้รับอนุญาตนำข้อธรรมะรวม ๗ เรื่อง ไปรวบรวมจัดพิมพ์ในหนังสืองานศพตามนัยดังกล่าวข้างต้นต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พล.ต.ต. พิบูลย์ ภาษวัธน์

สาธุชนผู้ได้อ่านธรรมะที่จัดพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้แล้ว มีความสนใจที่จะอ่านธรรมะของสำนักปู่สวรรค์ต่อไปอีก โปรดแสดงความจำนงไปยัง พล.ต.ต. พิบูลย์ ภาษวัธน์ ๑๘๔ ซอยกลาง ถนนสุขุมวิทย์ กรุงเทพฯ ๑๑ ผู้มีจิตศรัทธาในธรรมทานจะบริการจัดส่งหนังสือไปให้ท่านผู้นั้นรวม ๓ เล่ม คือ

๑. ปรัชญาสมเด็จพระสังฆราช

๒. อมตะธรรม

๓. พระคาถาชินบัญชร

บ้านเลขที่ ๑๘๔ ซอยกลาง ถนนสุขุมวิท

๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

เรื่อง ขอมอบพระนาคปรกนวโลหะท่านเจ้าคุณนร ฯ จำนวน ๑๒๐ องค์ ให้สำนักปู่สวรรค์

เรียน เลขาธิการสำนักปู่สวรรค์

ด้วยผมมีความศรัทธาในอุดมการณ์และการดำเนินงานของสำนักปู่สวรรค์และผมได้อัญเชิญใบโพธิสัตว์ไปบูชาแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ ต.ค. ๑๘ ทั้งนี้ผมพิจารณาเห็นว่า ผมควรจะมีส่วนช่วยเหลือสำนักปู่สวรรค์บ้างตามกำลังความสามารถ โดยจะขอมอบพระนาคปรกนวโลหะท่านเจ้าคุณนร ฯ ซึ่งทำพิธีพุทธาภิเศกเมื่อวันเสาร์ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ณ พระอุโบสถวัดเทพ-ศิรินทราวาส จำนวน ๑๒๐ องค์ให้แก่สำนักปู่สวรรค์ เพื่อร่วมกุศลในการสร้างสันติเจดีย์ที่สำนักหุบผาสวรรค์

พระนาคปรกนวโลหะท่านเจ้าคุณนร ฯ ดังกล่าวข้างต้น ผมได้รับไปจากเจ้าคุณอุดมสารโสภณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาสในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยผมมีความตั้งใจเก็บรวบรวมไว้สำหรับสมนาคุณแก่ผู้ร่วมกุศลกับผมในการสร้างปูชนียสถานในกาลต่อไป แต่จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถจะดำเนินการได้ และเหตุการณ์ของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลง

ไปอย่างมาก ผมจึงตัดสินใจขอมอบให้สำนักปู่สวรรค์ตามนัยดังกล่าวแล้วข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและหากสำนักปู่สวรรค์ตกลงที่จะรับแล้วก็โปรดนัดวันเวลาที่จะรับมอบให้ผมทราบเพื่อจัดการต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พล.ต.ต. พิบูลย์ ภาษวัธน์

๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

เรื่อง ขออนุญาตพิมพ์ธรรมะของสำนักปู่สวรรค์ และขอมอบพระนาคปรกนวโลหะท่านเจ้าคุณนร ฯ

เรียน พล.ต.ต. พิบูลย์ ภาษวัธน์

ผมได้รับจดหมายของท่าน ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ศกนี้ไว้ และใจความต่าง ๆ ทราบแล้วด้วยความขอบพระคุณ ผมได้นำความกราบเรียนหลวงพ่อสมเด็จ และได้รับคำตอบดังต่อไปนี้

เรื่องธรรมะของสำนักปู่สวรรค์ ที่ท่านจะนำไปพิมพ์ในหนังสืองานศพของพันเอกหลวงสุวรรณเลขธรากรนั้น ทางสำนักฯ ยินดีอนุญาตให้ท่านพิมพ์ได้ และขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของท่านครั้งนี้

ส่วนเรื่องขอมอบพระนาคปรกนวโลหะท่านเจ้าคุณนร ฯ จำนวน ๑๒๐ องค์ ให้แก่สำนักปู่สวรรค์ เพื่อร่วมการกุศลในการสร้างสันติเจดีย์ที่สำนักหุบผาสวรรค์นั้นขอให้เก็บไว้กับท่านก่อน ทางสำนักฯจะออกข่าวว่าท่านมีความศรัทธาที่จะร่วมการกุศลกับสำนักปู่สวรรค์ โดยมอบพระนาคปรกนวโลหะของท่านเจ้าคุณนรฯ เมื่อมีผู้ศรัทธามาเช่าไปแล้ว ท่านค่อยนำจำนวนเงินนั้นมามอบเป็นทางการ ซึ่งเราจะทำข่าวอีกครั้งหนึ่ง หลวงพ่อสมเด็จท่านให้เหตุผลว่า ถ้าทางสำนักดำเนินการเองจะไม่เหมาะสม เพราะอาจจะถูกกล่าวหาว่าเป็นแหล่งให้เช่าพระต่าง ๆ

ผมจึงเรียนมาเพื่อทราบ และขออนุโมทนาในกุศลและเจตนาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผมและสานุศิษย์ของสำนักปู่สวรรค์ ขอส่งความปรารถนาอันดีมายังท่านและครอบครัว ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(บุญยงค์ ว่องวานิช)

เลขาธิการ

หมายเหตุ สำหรับพระนาคปรกนวโลหะท่านเจ้าคุณนร ฯ ต่อมาหลวงพ่อสมเด็จให้นำเงินไปสมทบทุนพิทักษ์เอกราช ของสำนัก ปู่สวรรค์ (ข่าวหนังสือพิมพ์รวมไทยฉบับประจำวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๙ และหนังสือพิมพ์บางกอกไทม์ฉบับวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙)

ธรรมะจากหนังสือพิมพ์ไทยเดลี่

ข้อความต่อไปนี้ท่านอย่าเพิ่งเชื่อ และอย่าเพิ่งวิจารณ์เมื่อท่านถือว่าท่านเป็นชาวพุทธที่แท้จริง เพราะการเป็นชาวพุทธที่แท้จริงย่อมไม่ด่วนลงความเห็นหรือวิจารณ์สิ่งใด ๆ โดยการคาดคะเน สิ่งลี้ลับในโลกเรานี้ยังมีอีกมากที่มนุษย์เรายังไม่ได้เข้าไปค้นและศึกษา

ต่อไปนี้เป็นคำเทศน์ของดวงพระวิญญาณพระเถระอมตะหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี เทศน์โปรดเหล่าสานุศิษย์ ณ สำนักปู่สวรรค์ สำนักแห่งโลกและวิญญาณ ท่านเสด็จมาโปรดสัตว์เป็นประจำทุกวันเสาร์และอาทิตย์เวลา ๑๓.๐๐ น. (บ่ายโมงตรง) ร่วมกับพระ-โพธิสัตว์หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) ฉะนั้นท่านที่มีโรคภัยไข้เจ็บจะมาให้ท่านรักษาก็ได้ ขอให้ท่านรักษาก็ได้ ขอให้ท่านจงมาอย่างมีเวลาแล้วท่านจะได้ศึกษาค้นคว้าไม่มากก็น้อยว่า วิญญาณมีจริงหรือไม่ ? ตายแล้วไปไหน ?

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ ตรงกับวันขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีกุน หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พหรมรังษี - เสด็จมาเทศน์โปรดเหล่าสานุศิษย์ ตอบปัญหาศาสตราจารย์ ดร. หลวง-สมานวนกิจ พระราชธรรมกวี และพระวิไล ธมฺมิโต (มณีวัต) ในเรื่อง

กรรมตามสนองและการเป็นพุทธสาวก

ศจ. ดร. หลวงสมานวนกิจ– หลวงพ่อครับ กระผมมีเรื่องส่วนตัวมีความสงสัยอยู่บ้างครับ คือเมื่อ ๒๐ ปีมาแล้ว เมื่อผมเป็นอธิบดีกรมป่าไม้ ในขณะนั้นคนในกรมป่าไม้เขามีการเล่นการพนันกัน มีการกินเหล้าในเวลาที่เขาเลิกงาน แล้วผมก็เป็นอธิบดีกรมป่าไม้ก็เห็นว่าไม่ดี ก็เข้าไปแนะนำเขาได้บอกว่าพวกเราเป็นข้าราชการไปทำอย่างนั้นไม่เหมาะ แล้วทีนี้ก็ขอให้เขางดเสีย ตลอดจนถึงเรื่องการเบิกเงินต่าง ๆ ให้ตรงไปตรงมาอย่าให้เกินต่อความจริง ทีนี้เขาก็เชื่อฟัง ต่อมาเขาก็ไม่ชอบกระผม แล้วก็เลยไปทำบัตรสนเท่ห์ฟ้องรัฐบาลว่ากระผมทำทุจริตอยู่ ๓๕ เรื่องด้วยกัน รัฐบาลก็ตั้งกรรมการขึ้น มีปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดีกรมอัยการแล้วก็กรมตำรวจ สอบสวนกระผมอยู่ ๓ เดือนก็ไม่ได้ความอะไร ผลปรากฏว่าหลวงสมาน ฯ ไม่มีความผิดอะไร แล้วต่อมาก็มีเรื่องเขาจะเอาป่ากัน ให้กระผมตัดสินว่าควรจะให้ใคร กระผมบอกว่าให้มหาวิทยาลัยเกษตร-ศาสตร์ มีคนมาร้องบอกว่าให้กับเขาเถอะ เขาจะให้เงินห้าหกล้านบาท กระผมก็ไม่ยอม ไม่ยอมก็เลยเสนอกระทรวงไปบอกว่าให้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จะได้เอาเงินมาสร้างมหาวิทยาลัยให้ผู้ที่เป็นเกษตรเล่าเรียนศึกษาต่อไป ในที่สุดก็ได้มา

อันนี้ก็มีผลอยู่ว่า ผลที่หนึ่งก็คือว่าคนที่เขาไปฟ้องกระผมว่าทุจริตต่อหน้าที่ ๓๕ กระทง อยู่มาอีกไม่กี่เดือนก็ถูกรถชนตาย แล้วอย่างนี้น่ะบาปกรรมจะตกอยู่กับกระผมหรือไม่ เพราะกระทำการโดยว่าไป แนะนำแล้วก็ให้เขาหยุดทำการทุจริต แต่เขาโกรธที่ไม่ให้ไปทำการทุจริต ไม่ให้ไปดื่มเหล้า ไม่ให้ไปโกงเงินหลวง นี่เขาก็หยุด แต่ว่าเขามีความโกรธ

แค้นกระผม อย่างนี้ที่เขาถูกรถชนตายจะเป็นเวรกรรมของเขาหรืออย่างไรครับ จะเป็นบาปกรรมบ้างหรือเปล่า ?

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ– เจริญพร คือถ้าในปัญหานี้แล้วใช่ อยู่ในภาวะเรียกว่ากรรมนี้เราไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะว่ากรรมนี้เป็นกรรมแห่งอกุศลวิบากของเขา ที่คิดไม่ดีต่อเรา เรียกว่ากระแสแห่งเจตนากรรมมีอกุศลจิตควบคุมท่านอย่าลืมกฎแห่งกรรมของโลกวิญญาณนั้น ย่อมทรงไว้ด้วยความยุติธรรม สภาวะแห่งการทรงไว้ด้วยความยุติธรรมนี้แหล่ มนุษย์ผู้ใดคิดไม่ดีต่อผู้บริสุทธิ์ มนุษย์ผู้นั้นก็ย่อมที่จะต้องได้รับผลสะท้อนจากกรรมนั้น ที่คิดไม่บริสุทธิ์ต่อคนบริสุทธิ์นั้นแหล่ และก็จะเป็นการสะท้อนไปในกรรมวิบากในมุมใดมุมหนึ่งอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้นในผลแห่งการที่เขากล่าวร้ายป้ายสีเราในภาวะนี้ ก็เรียกว่าผลแห่งเจตนากรรมอันแน่วแน่ ที่คิดจะทำลายเราซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ เพราะเหตุนี้กรรมนั้นจึงสนอง ไม่เช่นนั้นเขาจะเรียกว่า **ผู้ใดก่อกรรมขึ้นมา ผู้นั้นต้องรับกรรมอันนั้นไป** ทีนี้ในภาวะที่จะรับช้าหรือเร็วนั้นขึ้นอยู่กับวิบากกรรมนั้น ๆ อันนี้ให้กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์จึงทรงยกย่องใน **ความบริสุทธิ์และความนิ่ง**

ทีนี้ภาวะนี้ก็คือว่า ภาวะแห่งเจตนาในกรรมที่เขาเรียกว่า **สิ่งนี้ควรจะเป็นของส่วนรวมดีกว่าส่วนตัว ความอนุโมทนาของส่วนรวมนั้นแหล่เป็นกุศลส่งผลให้เราดี** อกุศลที่เขาคิดร้ายเรานี้แหล่วิบากเร็วในภาวะแห่งเจตนาร้าย จึงเกิดความวิบากในขณะนั้นเรียกว่าตาย โดยอาจจะเป็นพวกอสูรฆ่า หรือว่าพวกเทวดาเกเรมีมากอาจจะกระทืบเอาบ้างก็ได้ สิ่ง

เหล่านี้ท่านอย่าลืมหลักแห่งความจริง หลักแห่งสัจจะในโลกนี้มี แต่อยู่ที่จะวิบากเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับการกระทำของคนนั้น ไม่งั้นในกฎแห่งความจริงขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" อันนี้เป็นกฎแห่งความจริงของธรรมชาติ ฉะนั้น **เราทำความดี ถึงมนุษย์ไม่รู้พระเจ้าย่อมรู้** ผลแห่งวิบากนั้นแหล่จะส่งผลให้ท่านไม่ชาตินี้ก็ชาติหน้า การทำความดีนั้นควรทำ และท่านไม่ต้องกลัว ท่านไม่ต้องน้อยใจในความจน ท่านไม่ต้องน้อยใจว่าทำดีแล้วไม่ได้ดี **ท่านต้องภูมิใจในความบริสุทธิ์ถึงแม้ท่านสิ้นจากโลกนี้ไปแล้วก็ยังมีคนยกย่อง** และในการกล่าวร้ายต่างๆ นั้น ในสังคมไม่เฉพาะยุคปัจจุบัน สังคมสมัยพุทธกาลก็มี พระพุทธองค์เผยแผ่ธรรมอยู่ในชมพูทวีป ในแคว้นต่าง ๆ ก็ถูกการกล่าวร้าย ถูกการปองร้าย จนกระทั่งมีนางคนหนึ่งปองร้ายขนาดเรียกว่า บอกว่าตั้งครรภ์กับพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ตอบโต้ ไม่มีการแถลง **พระพุทธองค์ทรงใช้ความนิ่งและความเมตตา** แผ่ให้กับนางนั้น ผลสุดท้ายวาระสุดท้ายนางนั้นต้องร้อนเองคลั่งขึ้นมาก็ได้บอกความจริงต่อที่ประชุมสงฆ์ ว่ามีคนอื่นวานเธอให้มาทำลายพระพุทธองค์

เพราะฉะนั้นเรามีเจตนาดี เรามีเจตนาแห่งความบริสุทธิ์ต่อส่วนรวมแล้วไซร้ สิ่งเหล่านี้แหล่ จะเป็นผลของคำว่ากุศลส่งให้ท่านสำเร็จในผลนั้น ๆ ในทางที่ดี ทีนี้ท่านอาจจะบอกว่าบางคนคิดชั่วแล้ว เขาทำไมยังลอยหน้าลอยตาอยู่ในสังคมได้เล่า ? สิ่งนี้ท่านอย่ามีความท้อถอยในความเหล่านี้ เพราะว่าความชั่วของคนนั้น ในขณะนั้นกุศลของเขาที่บำเพ็ญมาในอดีตยังส่งผลอยู่ ในภาวะแห่งอกุศลที่เขาทำนี้ยังไม่วิบาก ก็เป็นภาวะที่

เรียกว่าจะเผยอหน้าอยู่ในสังคม แต่ภาวะแห่งกรรมนี้มันไม่วิบากเร็วทุก ๆ เรื่อง กรรมบางอย่างอาจจะส่งผลต่อเนื่องในปรภพ ปรภพอาจจะตามไม่ทันก็ไปสู่ในอนาคตชาติของบุคคลนั้น ๆ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ **ท่านมีความจริง มีความบริสุทธิ์ มีความเมตตาแล้ว ท่านไม่ต้องกลัวในความกล่าวร้ายของมนุษย์ทั้งหลาย** เพราะว่ากิเลสของมนุษย์นั้นเป็นหลักแห่งความจริงของสังคม ตั้งแต่ในบรรพบุรุษในการเปิดโลกของมนุษย์ มนุษย์เกิดขึ้นจากความ "อยาก" ภาวะแห่ง**ความอยาก**นี้แหล่จึงกลายเป็นโลกมนุษย์นี้ขึ้น ซึ่งอาตมาได้เทศน์ไว้ในกัณฑ์เปิดโลกแล้ว ให้ท่านทั้งหลายไปเปิดอ่านพิจารณาให้ซึ้ง

ทีนี้ความอยากของมนุษย์ **เมื่ออยากได้แล้วไม่สมความอยากกลายเป็นตัวโทสะเข้าคิดทำลาย กลายเป็นตัวอิจฉาเข้าคิดทำลาย** สิ่งเหล่านี้แหล่ **จะทำให้มนุษย์ผู้นั้นไร้ปัญญา** เพราะว่าถ้าท่านถูกอิจฉาเข้าครอบงำ ท่านถูกโทสะครอบงำ ท่านถูกโลภะครอบงำแล้ว กระแสจิตของท่านย่อมอยู่ในภาวะแห่งการจดจ่อในการที่จะทำในสิ่งที่ไม่เป็นธรรม ภาวะแห่งการจดจ่อของจิตที่จะทำในสิ่งที่ไม่เป็นธรรมนี้เป็นภาวะที่จะให้พวกมารแทรก ส่งเสริมให้สัมฤทธิ์ผลในความชั่ว เพราะว่าพวกมารนี้เขาชอบความชั่ว ไม่ชอบความดี เปรียบเสมือนหนึ่งมนุษย์ในโลกนี้ ถ้าท่าน**เอาคำดีของนักปราชญ์ไปพูดกับคนพาลแล้ว คนพาลย่อมไม่เห็นคุณค่าของความดีที่เราพูด** เพราะฉะนั้นในการกระทำทั้งหลายของการเป็นมนุษย์แล้ว ขอให้ท่านจงมี ขันติ สัจจะ บริสุทธิ์ เมตตา แล้วท่านทำอะไรด้วยความดีได้ **ผลแห่งความดีก็คือ**

๑. เราจะไม่มีศัตรู เพราะเราไม่ได้คิดชั่วต่อคน

๒. เราไม่ได้กล่าวร้ายต่อคน เราย่อมไม่ต้องมีความเกรงกลัวว่าวันหนึ่งคนนั้นจะจับได้ คนที่ถูกเรากล่าวร้ายจะจับความจริงได้

เพราะฉะนั้นคนที่สร้างเรื่องขึ้นมา เขาเริ่มสร้างก็เกิดความไม่สบายขึ้น ก็คือกระแสจิตเกิดความพะวง เราถูกกล่าวร้าย ถ้าเรามีความบริสุทธิ์ เราย่อมคอยกาลเวลาแห่งความจริงจะเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ สิ่งเหล่านี้ท่านไม่ต้องสะเทือน **ความจริงย่อมเป็นความจริง** ซึ่งอาตมาก็เคยเทศน์ไว้ในที่นี้มากแล้วว่า ท่านทั้งหลายความลับไม่มีในโลกนี้หรอก มันจะมีอยู่ชั่วขณะหนึ่งที่ถูกปกปิดไว้เท่านั้นเอง **ความจริงเป็นสิ่งที่คงทน ทนต่อความพิสูจน์** แต่ภาวะกรรมของมนุษย์ในยุคเช่นนี้ก็คือว่า **นักปราชญ์จะต้องนิ่ง ความบริสุทธิ์จะต้องคอย** เพราะอาตมาบอกแล้วว่า ถึงกาลเวลาชั่วต่อชั่วจะฆ่ากัน เพราะฉะนั้นเราก็พยายามถือศีลภาวนาให้ดี จนอีกวาระหนึ่งสงครามล้างคนชั่วหมดสิ้นไป ก็จะถึงวาระแห่งการที่คนมีศีลธรรมทำงานกัน เพราะฉะนั้นท่านทำอะไร ท่านต้องมีความสุขุมมีความนิ่งบางอย่างเพื่อผลแห่งความสำเร็จ เข้าใจไหม ?

ศจ. ดร. หลวงสมาน ฯ– ขอบพระคุณครับ กระผมมีอีกเรื่องหนึ่งครับ คือว่ากระผมถูกเขากล่าวร้ายอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งไม่เป็นความจริงแล้วกระผมถูกลงโทษไม่ได้รับขึ้นเงินอยู่สามปี เป็นเงินในราว ๑๘๐๐ บาท แล้วก็ถูกย้ายมากรุงเทพ ฯ โดยไม่มีเหตุผล คล้าย ๆ เขาว่าผมผิด แต่ตัวของกระผมไม่ผิด แล้วก็มาเช่าบ้านอยู่ ต่อมากระผมก็ไปซื้อที่ดินราคาถูกๆ พร้อมทั้งสร้างบ้านขึ้นหลังหนึ่งในราคาถูก ๆ เช่นกัน มาอยู่กรุงเทพ ฯ ได้

พักหนึ่งก็เกิดสงครามญี่ปุ่นขึ้น กระผมก็ถูกย้ายไปอยู่บ้านโป่ง บ้านโป่งก็ถูกญี่ปุ่นไปรังควานทิ้งระเบิด ก็ต้องหนีไปอยู่ตามป่าตามดง เวลานั้นเป็นป่าไม้เขต ต่อมาที่ดินของกระผมราคาห้าพันบาทมันขึ้นเป็นราคาหนึ่งล้านบาท อย่างนี้เป็นเพราะอะไร ? กระผมอยากจะกราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จ ฯ ว่า มันเป็นบุญหรือเป็นบาปที่มันเกิดขึ้นได้อย่างนี้ ?

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ— อันนี้เกี่ยวกับว่าเป็นกุศลก็ได้ เพราะอะไรอาตมาจึงเทศน์เช่นนี้ คำถามนี้ท่านฟังเป็นเรื่องง่าย แต่ความลึกซึ้งของคำถามนี้เป็นเรื่องยาก

ในเรื่องที่ดินนี้ ถ้าเราจะเข้าหลักสู่กฎของพระพุทธเจ้า หรือเข้าสู่กฎอนัตตาแล้ว ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ธรรมชาติสร้างขึ้นมา เพราะฉะนั้นอาตมาจึงบอกว่าพวกมนุษย์มันจะคิดคุมกำเนิดกัน ท่านไม่ต้องคุมหรอก **ธรรมชาติสร้างให้มนุษย์กับพืชพันธุ์พอดีกัน** ไม่มีการอดตายแน่ **แต่มนุษย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งต้องอย่ามีความโลภ** ก็คือทำลายธรรมชาติแห่งความสมดุลย์ให้มันไม่สมดุลย์ เพราะฉะนั้นในเรื่องผลกำไรของที่ดินนี้ ถ้าในทรรศนะของอาตมาก็บอกว่ากุศลก็ได้ ไม่กุศลก็ได้

ไม่กุศล อะไรจึงเรียกว่าไม่กุศล ? เพราะว่าเงินกับที่ดินเป็นสิ่งที่สมมติของมนุษย์ที่ยึด มนุษย์ที่ยึดก็คือว่าชนกลุ่มหนึ่งทำลายความสมดุลย์ของธรรมชาติ เพื่อค้ากำไรกับชนอีกกลุ่มหนึ่ง ทีนี้เราไม่ใช่เป็นผู้ที่ค้าที่ดินเราก็ไม่บาป เพราะว่าเราไม่ได้เป็นผู้กำหนดราคาให้มันสูง ชนอีกกลุ่มหนึ่งที่มันทำลายความสมดุลย์ของธรรมชาติ เพื่อให้ที่ดินราคาสูง ก็เป็นผู้ที่รับบาปแทนเรา เราก็ถือเป็นผลพลอยได้ของเรา เพราะฉะนั้นในการกำหนด

ราคาที่ดินเหล่านี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทำลายมนุษย์กันเอง เพราะว่าที่ดินที่ท่านซื้อห้าร้อยบาทห้าพันบาทห้าล้านบาท ซื้อแล้วที่ดินผืนนั้นก็อยู่ตรงนั้น ไม่ได้แบกเข้าไปใส่กระเป๋าของท่าน เพราะฉะนั้นเรียกว่าเป็นสิ่งสมมติบัญญัติในความโลภของมนุษย์สร้างขึ้นมา ถ้าว่าตามความจริงของธรรมะแห่งธรรมชาติแท้จริงแล้ว **ที่ดินในโลกนี้ท่านเกิดขึ้นมาอีกสักพันล้านคนก็พออยู่ พืชพันธุ์ในโลกนี้ท่านเกิดขึ้นมาอีกหมื่นล้านคนก็พอกิน แต่ท่านจะต้องทำลายอัตตาความยึดของมนุษย์กลุ่มหนึ่ง** ที่เรียกว่า "ใจบาปรวมอยู่ในกายมนุษย์" คือทำลายความสมดุลย์ของธรรมชาติ เพราะฉะนั้นในเรื่องการขึ้นของพืชพันธุ์ ในเรื่องการขึ้นของราคาสิ่งของนี้ ก็เกิดจากผลสะท้อนของกรรมปัจจุบันทั้งนั้น คือมนุษย์ที่รวมกลุ่มกดมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่ง เพราะฉะนั้นอันนี้ไม่เข้ากฎแห่งความจริงแห่งสังสารวัฏ แต่เป็นไปตามภาวะของสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน ส่งเสริมให้ท่านได้กำไรในสิ่งนั้น ในสิ่งนั้นถ้าเรากำไร เราหวังเป็นผู้ค้าที่ดินหรือไม่ เราไม่ได้หวังเป็นราชาค้าที่ดิน เราก็ถือว่าพวกราชาค้าที่ดิน ทำให้เราได้ผลพลอยได้ ทีนี้ถ้าเราไม่คิดจะคิดจะกำไร เราคิดจะยึดความบริสุทธิ์ เราก็ขายห้าพันบาทซิ

ศจ. ดร. หลวงสนามวนกิจ– ไม่ขายละครับ (หัวเราะ) ขอบพระคุณครับ

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ– เทศน์แบบนี้พวกโลกไม่ชอบ

พระราชธรรมกวี– เกล้ากระผมขอวโรกาส เกล้ากระผมเป็นพระมาจากวัดเสน่หา จังหวัดนครปฐมครับ เป็นโรคชาที่ขาเป็นเวลา ๘ ปีมาแล้ว รักษาเห็นจะถึง ๓๐ หมอ ทั้งหมอเทศหมอไทยไม่หาย ปรากฏว่า

สมเด็จพ่อรักษาโรคบางอย่างที่เราเรียกกันว่า ลางเนื้อชอบลางยาอาจจะหายได้ เกล้ากระผมได้ทราบเมื่อวานซืนนี้เอง รู้สึกมีความเลื่อมใสอยากจะให้สมเด็จพ่อพิจารณาที่ขาเบื้องขวาของเกล้ากระผมเป็นอะไรจึงรักษาไม่หาย และสามารถที่จะรักษาได้หรือไม่ครับ

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ– คือว่าในการรักษาโรคในที่นี้ก็เรียกว่ามาไม่ทันเวลา ตามหลักแล้วหลวงปู่ทวดเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนอาตมามีหน้าที่รับผิดชอบมาพูดมาคุยมาเทศน์ ทีนี้พลังที่เราเป็นนี้เขาเรียกอยู่ในภาวะการที่เรียกว่าวิญญาณผู้ตามแทรก ก็เรียกว่าเป็นโรคกรรม ภาวะแห่งการเป็นโรคกรรมนี้ กรรมของคนนั้นย่อมที่จะต้องเสวยในวิบาก แต่วิธีการรักษาที่นี่เขาเรียกว่าใช้ในระเบียบของคำว่า "ดุลย์กรรม" ภาวะแห่งดุลย์กรรมนี้แหล่ก็คือว่าโรคนี้ถ้าศรัทธาตั้งใจก็มีทางรักษาหายได้ในที่นี้ แต่จะให้เร็วดั่งใจเราไม่ได้

เพราะฉะนั้นก็คือว่าเอาน้ำมันมนต์ที่นี่ไปทาก่อน แล้วตั้งจิตอธิษฐาน เพราะว่าโรคที่เป็นอยู่ เป็นโรควิญญาณแทรก เมื่อวิญญาณแทรกก็ต้องรอโอกาสหน้ามาเจอหลวงปู่ เพื่อติดต่อเจ้าเวรนายกรรม ว่ายินดีที่จะอนุโลมในกรรมหรือไม่ เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ท่านอย่าลืม ภาวะแห่งความลี้ลับ ภาวะแห่งความจริง ที่ซ่อนแห่งความจริงที่ซ่อนเหนืออยู่ในจักรวาลนี้ยังมีอีกมาก ถ้าท่านเป็นชาวพุทธที่แท้จริง ท่านเป็นพุทธสาวกที่แท้จริงแล้วไซร้ ท่านย่อมไม่มีการปฏิเสธ ในกฎของคำว่า "เทวดา" เพราะว่าในพระไตรปิฎกนั้นก็มีส่วนมากในการเทวะพัวพันกับองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ก็เทศน์แบบของอาตมา ไม่รู้จะถูกหลักการเทศน์ของท่านเจ้าคุณหรือไม่ ?

พระราชธรรมกวี– ถูก ถูกแล้วครับ แปลว่าถ้าพูดถึงว่าในพระไตรปิฎกแล้ว เทวดาอารักษ์ทั้งหลายนั้นเข้าเฝ้าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระองค์ก็ทรงรับรองว่ามีอยู่ เพราะฉะนั้นแม้กระผมเองก็ทราบในใจในทรรศนะในใจว่า สิ่งซึ่งเห็นกับตานี้ยังมีน้อยไป สิ่งที่เรายังไม่เห็นกับตายังมีอีกมาก เพราะฉะนั้นข้อนี้เป็นความจริงครับ

หลวงพ่อสมเด็จ –ฯ คือว่าจักรวาลนี้มีความลี้ลับ และในภาวะสิ่งนี้และในขณะนี้อาตมามาทำงานเพื่อเผยสิ่งลี้ลับ ทำลายอัตตาทิฐิของเหล่ามนุษย์บางจำพวก ที่แฝงอยู่ในกาย แฝงอยู่ในกายมนุษย์ และแฝงเข้าในพระพุทธศาสนา ที่เขาว่าตายแล้วสูญ พระพุทธองค์ไม่ได้สอนว่าว่าตายแล้วสูญ มนุษย์ทุกคนตายแล้ว จิตวิญญาณแห่งธาตุนี้สูญสลายจากโลกมนุษย์ก็คือว่ารูปก็ดับนามก็ดับ แล้วเอาอะไรไปเสวยกรรมเล่า ? นั่นก็คือทิพย์วิญญาณ

ทิพย์วิญญาณนี้สวมอยู่ในกายเนื้อของท่านได้ด้วยพลังแห่งการประชุมพร้อมของธาตุทั้งสี่ และวิบากกรรมแห่งกุศล อกุศลในอดีต พร้อมกับปัจจุบันกรรมผู้ที่เป็นบิดามารดาของท่านส่งเสริมผลให้สัมฤทธิ์ผลนั้นได้ จึงเกิดเป็นขึ้นมาได้ ภาวะแห่งการเกิดเป็นคนนี้แหล่ ก็คือมาเสวยในกรรมภพแห่งสังสารวัฏในอดีต ในปัจจุบันเพื่อสร้างตนสู่การวิบากในปรภพที่เรายังไม่ได้บำเพ็ญทางฌานญาณ ภาวะแห่งการบำเพ็ญฌานญาณนี้แหล่ก็คือทำจิตนั้นให้เป็นเอกะ ให้เอกกัคตาจิตนี้ช่วยขัดเกลาให้กิเลสนั้นลดน้อยจากกระแสจิต **ภาวะแห่งการขัดเกลากิเลสนี้ให้ลดน้อยลงจากกระแสจิตนี้แหล่เป็นสิ่งสำคัญที่นักพรตจะต้องทำจะต้องสอน** เพราะฉะนั้นก็วันนี้ได้

มาก็ขอฝากในฐานะที่ผู้ที่จะช่วยสืบต่อศาสนาในยุคนี้ ซึ่งอาตมานี้ไม่มีขันธ์ มีแต่วิญญาณก็ยังมาทำงาน แต่ท่านมีทั้งขันธ์และโวหาร และยังมีตำแหน่งที่มนุษย์ยกย่องอยู่ ก็คงทำงานได้ดีกว่าอาตมา

เจ้าปริเฉท ๙ มาด้วยหรือ ? (หมายถึงนายวิไล มณีวัต ซึ่งในขณะนี้ได้บวชเป็นพระแล้ว)

พระวิไล มาแล้วครับ เกล้ากระผมขอกราบเรียนท่านเจ้าคุณสมเด็จ ฯ ว่า งานบวชวันนั้นเป็นไปด้วยดีครับผม

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ วันนั้นที่จริงก็นึกว่าจะเทศน์ในโบสถ์ แต่เห็นว่าเหตุการณ์ทั้งหลายยังไม่อำนวย ภาวะแห่งการไม่อำนวยนี้ วันนี้มาก็จะเทศน์ให้ยึดเป็นคติธรรมในการทำงานต่อไป

ขณะนี้เราได้ทำตามประเพณีของการเป็นสงฆ์ ภาวะการณ์แห่งการเป็นสงฆ์นั้น **ท่านอย่าเข้าใจว่าอยู่ที่ห่มผ้าแล้วก็จะเป็นสงฆ์** คำว่าเป็นพระนั้นพูดยาก แต่คำว่า "คนห่มผ้าเหลือง" นี้พูดง่าย เพราะอะไรเล่า ? "พระ" หมายความว่ารู้ในการที่จะ**ละตามพระพุทธเจ้า** สมัยที่พระพุทธเจ้าออกบวชนั้น ก็เพราะว่าเจ้าชายสิทธัตถะถูกการที่เรียกว่าจองจำของการเป็นนักโทษบรรดาศักดิ์ในปราสาทฤดูกาลทั้งสามในกรุงกบิลพัสดุ์ แต่ด้วยบารมีของพระองค์ที่สะสมสร้างมา ส่งผลให้พระองค์เป็นสัมมาสัมพุทธเจ้าแห่งยุคนั้นแหล่ จึงทำให้ในวาระหนึ่งของพระองค์เกิดความเบื่อหน่ายในการอยู่ในปราสาทพระราชวัง อันนี้เกิดขึ้นได้เพราะกุศลแห่งการส่งเสริม ท่านอย่าลืมในยุคนั้นเมืองกบิลพัสดุ์ เป็นเมืองศิวิไลซ์สวยงามหาที่เปรียบมิได้ในชมพูทวีป ปราสาททั้งสามสร้างอยู่บนเนินเขา ด้านหน้าไป

คือภูเขาหิมาลัยที่เต็มไปด้วยหมอกคลุม ซึ่งแฝงความลี้ลับว่าเทพเจ้าชั้นสูงนั้นอยู่ ณ ขุนเขานี้ สภาวะการณ์พระองค์ก็เจนอยู่ในโลกียะ เมื่อภาวะการณ์ได้ออกเมืองเพื่อดูการเป็นอยู่ของมนุษย์ ก็รู้ว่ามนุษย์เรานี้ไม่ใช่มีแค่ที่เราอยู่หรอก มนุษย์นั้นมีทั้งวัยเด็กวัยหนุ่มสาวและวัยชรา ซึ่งสิ่งที่เราได้รับอยู่ในปราสาทดุเป็นสิ่งที่เรียกว่าสิ่งแวดล้อมปัจจุบันปรุงแต่ง ให้เราเกิดไปสู่ในทางที่เรียกว่า **หลง และไม่พ้นในแก่นแท้ของความจริงก็ได้** เช่นบางคนที่เรียกว่ามีอันจะกิน จนเกินกุ้น เด็กในบ้านไม่รู้จักอะไร ตื่นเช้าขึ้นมาก็นึกว่าข้าวมันเกิดขึ้นมาได้เองบนจาน

เพราะฉะนั้นพระองค์ถูกความนี้ก็คือว่า "เบื่อหน่ายในภาวะ" **เห็นความเกิดแก่เจ็บตายของมนุษย์นั้นแหล่เป็นสิ่งน่าสังเวช** พระองค์จึงออกสู่ในการค้นหาสัจธรรม

ในการบวชของพระองค์ก็เพียงตัดมวยผม แล้วประกาศตนเป็นนักพรต ต่อมาพระองค์ได้ค้นพบในหลักแห่งอริยสัจสี่ของการแห่งทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค พระองค์ก็ได้พิจารณาในกระแสฌาณคิดที่จะไปสอนพระอาจารย์ อาฬารดาบส อุทกดาบสนั้นแหล่ ก็ได้ทราบในกระแสฌานว่าบัดนี้พระอาจารย์ทั้งสองได้ฉิบหายจากโลกมนุษย์แล้ว หมายความว่าได้สิ้นจากการเป็นมนุษย์ ไปอยู่โลกวิญญาณ

พระองค์ก็ได้เล็งถึงเหล่าปัญจวัคคีย์ทั้งห้า ภาวะแห่งการเล็งถึงปัญจวัคคีย์ทั้งห้า พระองค์จึงเสด็จสู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันเพื่อสอนเหล่าปัญจวัคคีย์ทั้งห้า เพื่อให้รู้ถึงกฎแห่งความจริงของทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค อะไรเรียกว่า "ทุกข์" ให้จับตัวทุกข์ แล้วให้ถึงทุกข์ เขาเรียก

ว่าทุกข์ หาสมุฏฐานของทุกข์ก็คือ "สมุทัย" ได้แล้ว "นิโรธ" ก็คือค้นพบทางที่จะพ้นทุกข์ "มรรค" ก็หมายความว่าสำเร็จในทางที่จะทำลายทุกข์ คือความสำเร็จผลของมรรค เมื่อพระองค์ได้เทศน์ในธรรมจักกัปวัตนสูตรนี้แหล่ ก็ทำให้ปัญจวัคคีย์ทั้งห้า มีดวงตาเห็นธรรม เห็นธรรมก็ได้ประกาศตนเป็นพุทธสาวกในขณะนั้น ขณะนั้นการบวชในศาสนาของพระองค์ไม่มีพิธีรีตองเหมือนอย่างสมัยนี้ เพียงแต่โกณฑัญญะเปล่งวาจาขึ้นก่อนว่า

"ข้าแต่พระมุนีศากยะ บัดนี้ข้า ฯ สว่างแล้วซึ่งธรรมะ ข้า ฯ เข้าใจแล้วในความจริง ข้า ฯ ขอเป็นสาวกของท่าน ณ บัดนี้"

พิธีแค่นี้เองก็สำเร็จการเป็นพระสงฆ์ **ภาวะแห่งการเป็นพระสงฆ์นี้ก็คือว่า จิตถึงธรรมก่อนเป็นพระสงฆ์หรือว่าก่อนครองผ้ากาสาวพัสตร์** แต่ในยุคต่อมานี้แหล่จึงเปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อม ภาวะไม่ถึงจุด ก็คือว่าคนบวชแล้วก็เป็นสงฆ์ ทีนี้เป็นสงฆ์นี้แหล่ การสอนท่านก็จะต้องสอนให้รู้ซึ้งในหลักธรรม เรียกว่าสอนให้ผู้เข้ามาพึ่งเข้าใจ ไม่ใช่สอนให้ผู้ที่เข้ามาพึ่งไม่เข้าใจ ดังเช่นที่ท่านจะให้ศีล ศีลนั้นแหล่ให้กันไม่ได้หรอก มันต้องขึ้นอยู่กับผู้ที่ปฏิบัติ

ท่านให้ศีล เช่น ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปทํ สมาทิยามิ อาตมาก็เคยเทศน์ที่ราชบุรีสมัยที่มีสังขารครั้งหนึ่งพอให้ศีลเสร็จ ก็ออกมาหน้าโบสถ์ชาวบ้านก็บอกว่า "ท่านเจ้าคุณสมเด็จ ฯ ศีลข้อนี้นะฉันรับมาตั้งนานแล้ว แต่ฉันไม่รู้ว่าอะไรเขาให้สวดเราก็สวดต่อ ศีลข้อนี้เราไม่รู้แปลว่าอะไร"

อาตมาก็บอกว่าศีลข้อนี้หมายถึงให้ท่านเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เขาบอกยังไงรู้ไหม ? เขาบอกว่า "อุ๊ยตาย ! ตาเถรตกน้ำ เจ้าคุณสมเด็จ ฯ ฉันขอคืนศีลหน้าโบสถ์นี้ เพราะว่าฉันกลับจากที่นี่ ต้องไปตกปลากิน เพราะฉะนั้นรับไม่ได้ หลงรับมานานแล้ว เพราะฉะนั้นคืนศีลเจ้าคุณสมเด็จ ฯ ที่นี่"

เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ **ท่านให้ศีลเสร็จ ท่านก็ควรอธิบายศีลประกอบไปด้วย** เพราะยิ่งอยู่บ้านนอก ก็คือว่าขณะนี้เราบวชอยู่เขาเต่า เขาเต่ามีธรรมชาติของธรรมะอยู่แล้ว ที่จะให้เราพิจารณาธรรม หน้าโบสถ์มีทะเลมีน้ำกว้างอันไพศาล ก็คือว่าให้เราพิจารณาว่า **ความ "อยาก" ของมนุษย์ไม่มีวันสิ้นสุดอย่างน้ำทะเล ความโกรธของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุดดั่งน้ำทะเล ความอิจฉาของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุดดั่งน้ำทะเล ความรู้ไม่มีที่สิ้นสุดดั่งน้ำทะเล** เพราะฉะนั้นเรามาอยู่ในสถานที่นี้ ถ้าเราเกิดโกรธขึ้นมา เราก็ต้องไปดูทะเล นี่เป็นที่ปลงธรรมชาติอย่างดี

หลังโบสถ์มีขุนเขาอันตระหง่านอยู่ก็คือว่า ขณะนี้เราประกาศตนเป็นสาวกของตถาคต เราต้องมีจิตอันแน่วแน่ที่จะปฏิบัติให้ถึงธรรม อย่างน้อยเท่าขี้ธุลีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็คือจิตเราต้องแน่วแน่ในการปลงว่า ภูเขานั้นมีความเอกะแห่งความนิ่ง ไม่หวั่นไหวต่อลม ไม่หวั่นไหวต่อฝน ไม่หวั่นไหวต่อความร้อน เราขณะนี้ประกาศตนเข้ามาเป็นสาวกของตถาคต เราต้องการมาค้นสัจจะเพื่อพ้นทุกข์ เพราะฉะนั้นเราจะต้องไม่มีความหวั่นไหวคล้อยตามคำสรรเสริญและนินทา เราจะต้องตั้งมั่นอยู่ในความปฏิบัติสมาธิจิตให้ได้ปัญญา เพื่อช่วยให้สัตว์โลกพ้นจากภัยพิบัติแห่งกระแส

คลื่นในกามตัณหา แห่งกระแสคลื่นในไฟอเวจีในขณะนี้ เราขณะนี้เราสละตนเข้ามาเพื่อจะค้นตน และเพื่อที่จะทำตนเป็นตัวอย่างของบุคคลอื่น เพราะฉะนั้นเราเป็นพระเขาเต่า เราก็ต้องคิดถึงเต่า สัตว์เลื้อยคลานที่เดินช้าและมั่นคงก็คือเต่า สัตว์อะไรที่กระดองแข็งแกร่งก็คือเต่า เพราะฉะนั้น **มันจะต้องมีความเชื่องช้าสุขุมแต่ไม่ใช่เฉื่อยชา** เพื่อให้รู้ในการปฏิบัติในกาละเขาเรียกว่าเดินช้า ๆ ให้มั่นคง แต่อย่าล้ม จุดที่สองก็คือว่าต้องมีความยั่งยืนอย่างดีให้นาน ไม่ใช่ว่าห่มผ้ากาสาวพัสตร์แล้วก็ถูกสีกามาดูดออกจากผ้าเหลืองกัน ยุคนี้ตามหลักแล้วเขาเรียกว่า **สีกาเข้าวัด พระจะต้องดูดสีกาเข้าธรรม** แต่ยุคนี้แม่เหล็กสีกาแข็งแกร่งกว่าพระ พระแต่ละองค์ถูกดูดออกไปกันมาก สิ่งเหล่านี้เราต้องพิจารณา ควบคุมสติสัมปชัญญะให้พร้อม ว่าครั้งหนึ่งเราก็พลาดไปแล้วในการที่นึกว่าแม่เหล็กสีกานี้น่าชมเชย ดูดเราออกไปเป็นฆราวาส ได้รู้รสในการเป็นคนในทางโลกเป็นอย่างไร ขณะนี้เราหวลกลับมาในทางธรรม ทีนี้ทางธรรมในการหวลกลับมาเป็นสาวก-ตถาคตนี้เป็นสิ่งยาก อาตมาก็บอกแล้วว่าการเป็นพระนั้นพูดง่าย แต่จะปฏิบัติตนให้เป็นพระที่แท้จริงนั้นยากเพราะว่า

หนึ่ง ในความเคลื่อนไหวทั้งหลาย เราจะต้องมีความสำรวม

สอง เราจะต้องรู้ว่าเราบวชเพื่ออะไร เพื่อไม่ให้ติดกิเลสใช่ไหม ?

สาม จะต้องพิจารณาธรรมและต้องรู้ธรรม เพื่อสอนคนให้คนถึงธรรม

นี่คือหน้าที่ของเราที่เป็นพระ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นที่น่าคิด เพราะฉะนั้นเราบวชที่นั่น เราก็ต้องใช้ที่นั้นเป็นที่พิจารณาธรรม มีทั้งทะเลมีทั้งขุนเขาเรียกว่ามีธรรมอยู่ในปฐพีที่เรายึด เพราะฉะนั้นก็คือเราต้องควบคุมอารมณ์ให้ดี ปุถุชนย่อมมีความโลภ โกรธ หลง เป็นธรรมดา การเป็นพระหรือเป็นอะไรก็ดีเขาเรียกอนุสัยเดิมของมนุษย์ จิตดั้งเดิมของมนุษย์ย่อมมีสิ่งเหล่านี้ติดอยู่บ้างมากหรือน้อยเท่านั้น **ฉะนั้นการบวชเป็นพระที่แท้จริงไม่ใช่อยู่ที่ผ้า** เข้าใจไหม ?

พระวิไล– เท่าที่ได้ฟังหลวงพ่อสมเด็จ ฯ แสดงธรรมมานี้ พอที่จะมีคติในการที่จะประพฤติปฏิบัติบ้างตามสมควร สำหรับเรื่องของพรหมจรรย์นั้น ถ้าหากว่ามีสติแล้ว ก็เชื่อเหลือเกินว่า พอที่จะพยายามรักษาพรหมจรรย์ให้เป็นไปได้ดีพอสมควร ตามแต่กำลังของสติ

ทีนี้กระผมรู้สึกว่ามีความไม่ไว้วางใจ ในการที่ชีวิตถูกคุกคามด้วยเวรภัยหรือมารอะไรก็ไม่ทราบ เหตุนั้นอยากจะทราบว่าสิ่งที่ลี้ลับที่ปัจจุบันและอดีต เมื่อก่อนที่จะบวชนั้น วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๔ ก็ให้เกิดไม่สบายขึ้น จนกระทั่งปัจจุบันนี้เป็นด้วยเพราะเหตุใดและควรแก้ไขอย่างไรได้ครับ ?

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ– วิธีแห่งการแก้ก็คือว่า

หนึ่ง มนุษย์เรานี้เกิดขึ้นเป็นคนนี้ เพราะว่าจากกรรมวิบากในอดีตส่งผลมาสู่ปัจจุบันกรรม ปัจจุบันกรรมที่จะเกิดเหตุขึ้นนี้เพราะปัจจัยแห่งการปรุงแต่งของบิดามารดา จึงได้เกิดการเป็นคนขึ้นมา เพราะดินน้ำลมไฟแห่งธาตุทั้ง ๔ ผสมรวมเป็นตัวตน จิตวิญญาณเดิมปฏิสนธิเข้าสู่จุด

ในการใช้กรรมวิบาก จึงเป็นคนขึ้น กายเนื้อนี้คือปฏิกูลบำรุงปฏิกูล เพื่อให้กายเนื้อนี้อยู่ อยู่เพื่อใช้กรรม

เพราะฉะนั้นในหลักแห่งการที่จะไม่ให้ขันธ์เกิดความเจ็บป่วย ท่านจะต้องกินเป็นเวลาเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเราเป็นพระสงฆ์แล้ว เราย่อมไม่มีโอกาสในการกินแบบฆราวาสผู้ครองเรือนทั่วไป วันหนึ่งมีการฉันสองมื้อ ภาวะแห่งการฉันสองมื้อนี้แหล่ ท่านจะต้องเลือกเวลาแห่งการฉันให้ตรง เพื่อให้ธาตุกายในกายนี้เสมอ ทีนี้การกินอิ่มนี้ท่านอย่าเพิ่งไปในภาวะการนั่งสมาธิ พระพุทธองค์ทำไมทรงบัญญัติหลักแห่งการเดินจงกรมขึ้นเล่า ? ก็เพื่อที่จะให้อาหารนี้ย่อยก่อนตามภาวะ เพื่อให้น้ำย่อยนี้ย่อยไปสู่ในการหล่อเลี้ยงสังขารนี้ เพราะฉะนั้นเราควรจะกินให้เป็นเวลาย่อยเป็นเวลา ก่อนที่จะปฏิบัติจิต ภาวะแห่งการทำจิตนี้แหล่มารย่อมมีทั้งเป็นกระแสแห่งมนุษย์ และกระแสแห่งวิญญาณเขาเรียกว่า มาร ณ โล เก โลกแห่งมาร ซึ่งท่านที่เป็นนักอ่านธรรมะก็คงได้อ่านมาบ้าง โลกของมารนี้แหล่คือว่ากระแสจิตจากดั้งเดิมมีความต้องการทำชั่ว เรื่องนี้ต้องไปอ่านกัณฑ์เปิดโลกที่เทศน์ไปนั้นให้ละเอียดหลาย ๆ ครั้ง แล้วจะรู้ซึ้งถึงภาวะการณ์นั้น พวกเหล่านี้ไม่ค่อยส่งเสริมคนทำดี ก็คอยจะแทรกเมื่อท่านสติเผลอ ทีนี้พลังแห่งการทั้งนี้ทำไมก่อน ทำสมาธิเขาจึงสอนให้สวดมนต์เล่า ? สวดมนต์เพื่อคิดถึงพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ ให้ช่วยแผ่รัสมีมาคุ้มครองเราในการทำจิตนี้สงบให้สะอาดบ้าง ภาวะนี้แหล่เขาจึงให้สวดมนต์ก่อนทำสมาธิ **และการทำสมาธิจิตท่านจะต้องทำให้ดี อย่ามีจิตอุปาทานในการยึด** ก็คือว่า ท่านจะ **ต้องอย่ามีความนัดแนะใด ๆ ในการทำ**

ทีนี้พลังทั้งหลายก็คือว่าจิตใจมนุษย์เรานี้เปลี่ยนทุกวินาทีเมื่อเป็นปุถุชน เมื่อเป็นเช่นนี้แหล่ เราก็ต้องควบคุมอายตนะภายในให้ดี ก็คืออย่าให้สติเผลอ-เลอ หรือคิดจนฟุ้ง คิดมากพลังไฟธาตุท่านทำงานมาก พลังธาตุไฟท่านทำงานมาก กระแสแห่งการกลั่นของน้ำเลือดไม่เพียงพอ ก็จะเกิดปฏิกิริยาของกายเนื้อขึ้นมา เกิดหน้ามืดปวดหัวได้ ถูกหรือผิดก็ไม่รู้ต้องถามนักวิทยาศาสตร์ดู

ทีนี้ภาวะแห่งการนี้แหล่ ท่านจะต้องปรับปรุงในสิ่งนี้ให้ดี และในการเคลื่อนไหวก็คือว่าต้องควบคุมสติให้อยู่ และหลักสำคัญก็คือว่าพระจะไม่ถูกแม่เหล็กสีกาดูดออกไป ก็คือท่านคุยกับสีกาทั้งหลาย พยายามอย่ามองหน้าสีกา เพราะว่าพลังแห่งไฟเขาเรียกว่าตามองตา มันมีความดึงดูดให้จิตหวั่นไหว นี่เป็นหลักธรรมดาของธรรมชาติของหนุ่มสาวที่เป็นปุถุชน และเราจะต้องระลึกว่าขณะนี้เราเป็นพระสงฆ์ที่บวชถูกต้องตามพระวินัยในยุคต่อมา พร้อมกับมีพระกรรมวาจาจารย์สวดให้อย่างดี อย่าให้ต้องเกิดเสียเวลาไปสวด แล้วเขาเรียกสวดจนคอแห้ง อีกไม่กี่วันก็ถอดผ้าเหลือง

พระวิไล– ครับ เป็นพระเดชพระคุณอย่างสูง.

อานิสงส์ของศีล

คุณหญิงระเบียบ ฯ : ลูกอยากจะทูลถามว่า ที่พระให้ศีล **"สีเลน สุคตึ ยนฺติ ศีลนำไปสู่สุคติ"** นั้นศีลนำให้ไปสู่สุคติได้อย่างไร ? โปรดขยายความให้ผู้มาชุมนุมในที่นี้ได้ฟังด้วย

หลวงพ่อ ฯ : การอธิบายเรื่องศีลนั้นขอให้สังเกตว่าถ้าอาราธนา-ศีลอาตมาไม่ให้ แต่ถ้าอาราธนาธรรมอาตมาเทศน์ เพราะอาตมาถือว่าศีลนั้นให้กันไม่ได้ ผู้ใดปฏิบัติศีล ผู้นั้นจึงจะมีศีล ทีนี้ศีลนั้นดีอย่างไร ? ผู้ที่เป็นฆราวาสถ้ามีศีลห้าครบบริสุทธิ์แล้วไซร้ ย่อมมีความผ่องใสในกระแสจิต

ศีลข้อที่หนึ่ง ละเว้นจากมุสาวาท มุสาวาทนี้เป็นสิ่งที่ทำให้โลกยุ่ง เพราะ

๑. ท่านโกหกชาวบ้าน ท่านก็ทำให้ชาวบ้านปั่นป่วน

๒. เมื่อท่านโกหกครั้งใด กระแสจิตของท่านย่อมอดที่จะหวาดกลัวไม่ได้ว่าเขาจะจับความโกหกของท่านได้ ความหวาดกลัวในจิตใจนี้ คือโทษที่ท่านไม่รักษาศีลข้อ มุสาวาท

ศีลข้อที่สอง ละเว้นจากการผิดผัวผิดเมีย หมายถึงการละเว้นทั้งกายกรรม วจีกรรมและมโนกรรม ท่านอย่าลืมว่าความสุขทางโลกียะเพียงชั่วขณะหนึ่ง ทำให้ท่านต้องได้รับบาป เพราะ

๑. การเป็นชู้เขาถือว่าเป็นสิ่งไม่สมควร ไม่ว่าท่านจะมีคู่ครองแล้วหรือยังไม่มี ก็ถือว่าท่านทำบาป
๒. ระหว่างที่เป็นชู้กับผัวเขา เมียเขา ต้องมีความระแวงที่จะถูกเขาจับได้
๓. เมื่อกระแสจิตท่านมีความพะวง และติดใจในรสแห่งกามคุณ ทำให้ท่านต้องสร้างบาปขึ้นมาอีก ไม่รู้จักจบสิ้น นี่คือโทษแห่งการไม่รักษาศีลในข้อกามคุณ

ศีลข้อที่สาม ละเว้นการเสพของเมา สิ่งเสพติด เมื่อท่านผิดศีลในข้อสุรายาเมานี้ไซร้ อันว่าสุราเมรัย...เมาเป็นระยะ ๆ คนดีคนมีวิชาคนมีความรู้คนเป็นนักปราชญ์ ถ้าไม่เสพสุรายาเมาจะเป็นบุคคลที่น่านับถือน่าสรรเสริญ แต่เมื่อความเมาตกเข้าท้อง ความเป็นผู้ดีก็ไม่มี ความเป็นผู้ใหญ่ก็ไม่มี กลายเป็นบุคคลที่ไม่น่าเลื่อมใสและน่าสมเพชที่สุด นี่เป็นโทษของการผิดศีลข้อสุรายาเมา

ศีลข้อที่สี่ ละเว้นจากการลักทรัพย์ ท่านที่มีสัมมาอาชีวะ คือมีการทำมาหากินโดยสุจริต แม้แต่ท่านเป็นขอทานขอเขากินท่านก็ยังสุขใจว่าสิ่งที่เขาให้ท่านมากินนี้ เป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ ฝ่ายตรงข้ามเขายินดีให้ท่าน ท่านไม่ต้องระแวงอะไร แต่ถ้าท่านไปขโมย ไปปล้นเขาแล้วไซร้ ท่านจะกินด้วยความระแวง กินด้วยความทุกข์ใจกลัวเจ้าของจะจับได้ นี่คือโทษของการผิดศีลข้อลักทรัพย์

ศีลข้อที่ห้า ศีลข้อนี้ให้ละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ท่านฆ่าคนหรือฆ่าสัตว์ คนหรือสัตว์ที่ถูกท่านฆ่าย่อมจะติดเป็นอุปาทานทำให้ท่านเกิด

ความไม่สบายใจขึ้น เป็นอุปาทานติดหลอนอยู่ในใจท่าน ขณะที่ท่านจะไปสู่สัมปรายภพ นี่เป็นโทษของการผิดศีลข้อฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

สิ่งที่เกิดขึ้นเพราะการที่ท่านไม่มีศีล ย่อมจะทำให้ท่านไม่มีความสบายใจ เมื่อไม่มีความสบายใจก็ย่อมไม่มีความสุขฉันใดก็ฉันนั้น เพราะฉะนั้น "ศีล" จึงนำไปสู่สุคติด้วยประการฉะนี้

คุณหญิงระเบียบ ฯ : ทีนี้ข้อที่ว่า "**สีเลน โภคสมฺปทา ศีลทำให้ได้โภคะ**" โภคะในที่นี้จะตีความว่าอย่างไร ?

หลวงพ่อ ฯ : โภคะในที่นี้หมายความว่า การละทางด้านจิต เมื่อศีลของท่านบริสุทธิ์ ท่านย่อมได้ความอิ่มเอิบ ความอิ่มเอิบเปรียบเสมือนหนึ่งโภคะที่ดี เรียกว่าได้อาหารทางใจ ได้ทรัพย์ทางใจที่ดีเยี่ยม ท่านไม่ต้องระแวง ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องเกิดความไม่สบายใจในสิ่งที่ทำไปแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ กระแสจิตเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าจิตของท่านดีบริสุทธิ์สะอาดแล้วไซร้ ท่านจะไม่มีศัตรูหนึ่ง ท่านจะไม่มีความระแวงในการที่ทำไปแล้วหนึ่ง และท่านไม่ต้องกลัวที่จะมีคนจองเวรท่านหนึ่ง

เมื่อท่านมีสามประการนี้แล้ว ท่านย่อมนอนเป็นสุข เมื่อท่านนอนเป็นสุขก็เปรียบเสมือนเป็นพลังแห่ง "**โภคะ**" คือท่านได้ทรัพย์ทางใจได้ทรัพย์ภายใน

คุณหญิงระเบียบ ฯ : ทีนี้คนส่วนมากเข้าใจว่าถ้ารักษาศีลจะได้โภคะ จะรวย

หลวงพ่อ ฯ : รวยในด้านนามธรรมไม่ใช่รวยในด้านวัตถุ ไม่ใช่ว่ารักษาศีลแล้วไม่ทำอะไร รอ ๆ ให้เงินลอยเข้าหน้าต่างมาหาท่าน

คุณหญิงระเบียบ ฯ : คนส่วนมากเข้าใจกันว่าอย่างนั้น

หลวงพ่อ ฯ : เพราะเขาไม่เข้าซึ้งถึงหลักแห่งธรรม จึงเข้าใจว่าคนถือศีลมีแต่ยากจน หารู้ไม่ว่าคนไม่มีศีลนั้นกระแสจิตเขาร้อนระอุยิ่งกว่าไฟ แต่คนมีศีลนั้นจะรวยอย่างบริสุทธิ์ เพราะอะไรล่ะ ? มีตัวอย่างจะเล่าให้ฟัง

สมัยที่อาตมามีสังขาร มีโยมคนหนึ่งอยู่แถวบางกรวย ชื่อคำ พ่อคำคนนี้เอาแต่ปล้นวัวปล้นควายชาวบ้านแล้วก็ไม่รู้จักวัด กินแต่เหล้า พอตอนจะตายอุปาทานแห่งการฆ่าคนก็ดี อุปาทานแห่งการฆ่าวัวฆ่าควายที่ไปขโมยเขามาก็ดีเกิดขึ้นมา ก่อนตายจึงร้องโวยวาย เมียของเขาเคยเป็นผู้ส่งปิ่นโตอาตมาอยู่เป็นประจำ เขาจึงมานิมนต์อาตมาให้ไปช่วยโดยบอกว่า **"สมเด็จ ฯ โปรดไปช่วยหน่อย จะตายก็ขอให้เขาตายดีเถิด ทำอย่างไรจะช่วยให้เขาตายดี"** อาตมาก็ไป เมื่อไปเห็นสภาพพ่อคำนอนร้องโวยวายดิ้นทุรนทุรายไม่ได้สติ เห็นว่าอย่างนี้คงจะช่วยไม่รอดแน่แล้ว ควรจะบอกทางให้นึกถึงพระดีกว่า อาตมาก็พยายามเข้าไปใกล้ ๆ ถามว่า **"นายคำ จำฉันได้ไหม ?"** นายคำบอกว่า **"จำไม่ได้หรอก มีตัวอะไรก็ไม่รู้มันมากันเยอะแยะ"**

อาตมาเห็นว่านี่มันเข้าขั้นที่จะไปแล้ว ยมทูตมาคอยรับตัว จึงบอกว่า **"ตาคำจงระลึกถึงพระอรหันต์เข้าสิ ท่องไว้ อรหันต์ ๆ ๆ"**

นายคำก็บอกว่า **"เสียงใครนะ มาตะโกนว่า ไม่มีหาง ไม่มีหาง มันมีหางทุกตัวที่มันมาเหยียบข้านี่ ที่มันเหยียบข้ามีหางทุกตัว"**

นี่เพราะกระแสจิตของเขาพุ่งเข้าสู่มโนมยิทธิแห่งการสร้างบาป แห่งการที่ไม่มีศีล มีแต่การฆ่าสัตว์ปล้นทรัพย์ชาวบ้าน เมื่อใกล้จะตายวาระจิตที่วิญญาณจะออกจากร่าง ทำให้มโนยิทธิแห่งอนุสัยที่นอนนิ่งอยู่ใต้จิตสำนึกโผล่ขึ้นมาหลอน และเมื่อตอนจะไปสู่สัมปรายภพจึงมุ่งตรงไปสู่ทุคติ เพราะการที่เขาไม่มีศีล เขาจึงไม่รู้จัก คำว่าพระอรหันต์ อาตมาบอกให้ท่องอรหันต์จึงกลายเป็นว่า แต่ละตัวที่เข้าย่ำตัวเขามีหางทั้งนั้น ใครบอกว่าไม่มีหาง'

คุณหญิงระเบียบ ฯ : ทีนี้ข้อสาม **สีเลน นิพฺพุตึ ยนฺติ ผู้จะไปถึงพระนิพพานก็เพราะศีล**

หลวงพ่อ ฯ : ศีลนำตนไปสู่นิพพานได้อย่างไร นี่เป็นสิ่งที่ต้องอธิบายกันยาว คือเมื่อศีลบริสุทธิ์แล้ว แต่กระแสจิตมีความอยากเป็นสรณะหรือไม่ ? ถ้าละ "**ความอยาก**" ได้ กระแสจิตของท่านย่อมสงบ เมื่อสงบความปีติย่อมเกิด การที่ปีติเกิดนี้จะทำให้ท่านมีกระแสจิตแห่งการมีสมาธิอย่างแข็งแกร่ง ในมโนมยิทธิก็ดี ในการสร้างฌานก็ดี ในการสร้างจิตให้มีพลังแน่วแน่เข้าสู่ตติยฌานจตุตถฌานก็ดี สิ่งเหล่านี้จะเกิดได้เพราะมีศีลบริสุทธิ์ คนที่มีศีลบริสุทธิ์ย่อมมีจิตใจสงบจากการดิ้นรนทั้งปวง จิตที่ปราศจากการดิ้นรนกระสับกระส่าย เป็นประดุจเชื้อที่ก่อให้เกิดความสว่าง ภาวะแห่งจิตสว่างนี้จะนำเข้าสู่ภาวะแห่งสมาธิที่แข็งแกร่ง และจะนำเข้าสู่จุดแห่งคำว่า "**นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ นิพฺพานํ ปรมํ สุญฺญํ**" ซึ่งแปลว่า **นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง นิพพานนำไปสู่ความสูญจากกิเลสทั้งหลาย**

คุณหญิงระเบียบ ฯ : ทีนี้เพียง "ศีล" กับ "สมาธิ" เท่านั้นหรือ ที่ช่วยให้ถึงพระนิพาน ?

หลวงพ่อ ฯ : เมื่อ **"ศีล" "สมาธิ"** ของท่านดี **"ปัญญา"** ย่อมเกิด กระแสแห่งปัญญานี้จะทำให้กายของท่านเกิดพลังแข็งแกร่ง จิตของท่านเกิดความแน่วแน่ จนสามารถเข้าใจในหลักธรรมได้ดี ตลอดทั้งในรูปธรรมและนามธรรม

คุณหญิงระเบียบ ฯ : ทีนี้สมาธินี้บางอย่างก็ไม่เป็นปัจจัยให้เกิดปัญญา เช่นจิตนิ่งอยู่ในภาวะที่หมดความรู้สึก เพราะฉะนั้นทำสมาธิอย่างไรจึงจะเกิดปัญญา ?

หลวงพ่อ ฯ : การทำสมาธิเพื่อให้เกิดปัญญานั้นก็คือว่าท่านจะต้องรวมจิตและวิญญาณให้เข้าสู่กระแสฌานก่อน เมื่อเข้าสู่กระแสฌานคือจิตนิ่งอยู่ในอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งดีแล้ว ให้ถอนฌานแล้วขึ้นสู่วิปัสสนาภาวะ ปลงในขันธ์ ปลงในธรรม รับทราบในอายตนะถึงกระแสธรรมทั้งหลาย เมื่อถึงกระแสธรรมแล้วก็พิจารณาตามธรรมด้วยสติสัปชัญญะพร้อม นั่นคือบ่มกระแสของท่านเข้าถึงธรรมให้ได้ เมื่อท่านเข้าถึงธรรมอย่างลึกซึ้งย่อมเข้าสู่กระแสนิพพานได้

คุณหญิงระเบียบ ฯ : หมายความว่าต้องถอยจากฌานมาพิจารณาอายตนะใช่ไหม ? ไม่ใช่หยุดอยู่เฉพาะฌาน

หลวงพ่อ ฯ : ไม่ใช่...ฌานนั้นต้องรวมให้แข็งและนิ่งเสียก่อน เมื่อนิ่งดีแล้วจึงให้ถอนฌาน

คุณหญิงระเบียบ ฯ : ถอนฌานแล้วพิจารณาอายตนะ ?

หลวงพ่อ ฯ : ถอนฌาณแล้วพิจารณาธรรม ที่ว่าให้พิจารณาธรรมก็หมายความทั้งธรรมที่มาจากอายตนะภายนอกและธรรมที่มาจากอายตนะภายใน ที่เกิดขึ้นตามอารมณ์ ธรรมที่มาจากอายตนะภายนอก หรือที่เรียกว่าธรรมภายนอกก็คือ กระแสจิตแห่งการเคลื่อนไหวทั่วไปทั้งในสิ่งแวดล้อมก็ดี ในสังคมก็ดี ในการผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจก็ดี ส่วนธรรมที่มาจากอายตนะภายในหรือที่เรียกว่า มารภายในนี้ลบยากมาก ธรรมภายในบางอย่างเกิดจากกระแสกรรมในอดีตที่พัวพันมา ทำให้เกิดความร้อนแบบผ้าเหลืองร้อนจะต้องสึกให้ได้ก็มี

ทีนี้ในพลังแห่งกระแสทั้งหลาย ธรรมภายในนี้ดับยากมาก สมมติว่าท่านเกิดกามตัณหาขึ้นภายในไม่ใช่จากอายตนะภายนอก ท่านจะดับกิเลสเหล่านี้ได้ก็ต้องอาศัยการเข้ากระแสฌาน พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้ทำสมาธิสู่วิปัสสนาญาณ คนที่ยึดหลักนี้ในการปฏิบัติก็จะไม่ติดอยู่เพียงวิปัสสนาธรรมดา เพราะว่า "**ธรรมภายใน**" หรือธรรมารมณ์ภายในนี้ถ้าทำถูกทางก็จะเกิดปีติ ถ้าทำผิดทางก็จะเกิดไฟอเวจีเผาในภายใน

จากไทยเดลี่ ๒๙–๓๑ ก.ค. ๑๔

มรณานุสติ

สานุศิษย์ผู้หนึ่ง ; หลวงพ่อสมเด็จ ฯ ครับ มีคนไข้คนหนึ่ง ซึ่งรวยมาก ภรรยาของเขามาเล่าให้ฟังว่าวาระสุดท้ายก่อนจะตายเขาบอกว่า เงินช่วยอะไรเขาไม่ได้เลย ซึ่งตลอดเวลาเขาหาสะสมไว้เป็นล้านๆ กระผมจึงอยากจะให้หลวงพ่อ ฯ เทศน์สักเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเรื่อง ความตายเพื่อเป็นมรณานุสติ ซึ่งอาจจะเตือนสติผู้มีเงินมากทั้ง หลายแต่ไม่รู้จักใช้เงินเป็นประโยชน์ในการทำบุญบรรเทากรรม เพื่อเป็นการช่วยตนก่อนที่กรรมจะมาดึงตนลงสู่ความตาย เผื่อ บางทีอาจจะเป็นการดลใจให้บุคคลที่มีเงินคิดถึงการทำบุญบ้าง

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ : เจริญพร คำว่า "**ตาย**" นี้ **ถ้าท่านพิจารณาให้ถ่องแท้ในสภาพแห่งการเป็นคนแล้วไซร้ ท่านจะรู้ว่าท่านนั้นทุกขณะจิตท่านตายและเกิดอยู่ตลอดเวลา** สิ่งที่หนึ่งอารมณ์ แห่งการเข้าออกของลมหายใจของท่านนั้นแหล่ตาย และเกิดตาม สภาวะเขาเรียกว่าเกิดดับตามสภาพการหายใจของอายตนะ ทีนี้ ในด้านกายเนื้อนี้ก็คือว่า เมื่อท่านเห็นเด็กท่านก็ต้องพิจารณาว่า ในอดีตท่านก็เคยเป็นเช่นนั้น เมื่อท่านสู่วัยฉกรรจ์ท่านก็จะได้คิด เมื่อท่านสู่วัยชราท่านก็จะได้นึก

ทีนี้มนุษย์ในโลกทุกวันนี้กลัวความตายจึงสร้างความยึดไว้ ปกปิดความจริง มนุษย์บางคนนึกว่า "**เงิน**" นั้นสามารถ บันดาลทุกอย่างได้ตามที่เขาคิดปรารถนาจึง "**ยึด**"

เมื่อลืมนึกถึงความตายเป็นสรณะจึงได้ทำการโกงและทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทีนี้มนุษย์นั้นท่านอย่าลืม เขาทำการต่อสู้ทุกอย่างเพื่ออะไร ? เพื่อความสุขทุกอย่างเป็นหลัก บางคนมีอนุสัยความสุขอยู่กับ**กามคุ**ณ บางคนมีอนุสัยความสุขอยู่กับการ**เมาสุรา** บางคนมีอนุสัยในความสุขอยู่กับ **การเสียสละ** บางคนมีอนุสัยในความสุขอยู่กับการมี **วัตถุแวดล้อม** สิ่งเหล่านี้คือมนุษย์เรานั้น ถือหลักแห่งนานาจิตตัง คือจิตของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ด้วยความกลัวตายมนุษย์ทั้งหลายได้พยายามสร้างสิ่งศิวิไลซ์พยายามสร้างวัตถุขึ้นมา **โกหกหลอกตัวเอง** ว่าตัวเองจะยังไม่ตายโดยเหนียวแน่นในการที่จะทำบุญกุศล ยึดอำนาจเงินเป็นพระเจ้า

ทีนี้ถ้าท่านจะคิดอีกที เงินซื้ออะไรได้หลายอย่างในโลกมนุษย์จริงอาตมาไม่เถียง แต่เงินนั้นซื้อความตายไม่ได้ เงินนั้นซื้อการเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ เงินนั้นซื้อความรักแท้จากใจจริงของหนุ่มสาวไม่ได้ สิ่งเหล่านี้อารมณ์ในขณะจิตของบุพเพสันนิวาสก็ดี อารมณ์ในขณะจิตเมื่อถึงวาระแห่งการสิ้นอายุขัยก็ดีอารมณ์ในขณะจิตของการบรรลุธรรมก็ดีต้องอยู่ในการปฏิบัติของกายในกายซึ่งไม่ต้องใช้ทรัพย์ภายนอก เขาเรียกว่า "**อริยทรัพย์**" มีอยู่ทั่วทุกคนแต่ทุกคนไม่รู้จักค้นอริยทรัพย์ขึ้นมาใช้ จึงเกิดความวุ่นวายโกลาหลทั่วพิภพของโลกมนุษย์ทุกวันนี้

ทีนี้ท่านจะทำอย่างไรเล่าที่จะให้มนุษย์เหล่านี้รู้จักความตายโดยไม่ให้กอดเงินกอดวัตถุก็คือท่านต้องพยายาม **แผ่ขยายความ**

ตายให้ถึงให้เป็นหลักในสังคมหลุชั้น ถ้าผู้นำหุก ๆ คนมี มรณาสติเป็นอารมณ์แล้วไซร้ ความยุ่งยากก็จะไม่มีความ อิจฉาริษยาก็จะไม่เกิด คำว่าไม่พอกินก็จะไม่มี สังคมของ ความจริงคือความเป็นธรรมของธรรมชาตินั่นเอง แต่ว่ามนุษย์ สร้างความลำเอียงขึ้นมาในหมู่สัตว์โลกเพื่อทำลายซึ่งกันและกัน ทีนี้มนุษย์บางคนมีเงินมากแล้วตายโดยไม่รู้จักใช้เงินให้เป็นประ-โยชน์ คือมัวชื่นชมอยู่กับเงิน ไม่คำนึงถึง "**ขันธ์**" ก็จะตายก่อน อายุขัย ไม่คิดถึง "**บุญ**" ถึง "**บาป**" ก็จะตายเมื่อถึงคราวดวง ตก ไม่คิดถึงว่าเราเป็นคน "**สร้างเหตุ**" เราว่าเกล่าวใส่ร้ายป้าย สีเขา สิ่งเหล่านี้จะเป็นกงเกวียนที่จะสะท้อนคืนมาได้โดยเราไม่รู้ ตัว ภาวะเหล่านี้ท่านจะเห็นได้ในสังคมทั่ว ๆ ไป แต่ว่าเขาไม่ พิจารณากัน

ท่านมีความเมตตาต่อสัตว์โลก สัตว์โลกย่อมมีความเมตตา ต่อท่านฉันใดก็ฉันนั้น เพราะผลสะท้อนแห่งพลังจิตของพิภพ ย่อมติดต่อถึงกันดังสายใยแมงมุม

เมื่อท่านรู้ตัวว่าท่านหนีความตายไม่ได้ แต่ท่านรู้จักความ ตายท่านก็จะไม่ตาย ไม่ตายในด้านนามธรรม คือท่านเตรียม พร้อมในการไปสู่ปรภพจิตแห่งความเมตตา จิตแห่งความเสียสละ ย่อมที่จะนำท่านไปสู่สุคติในภูมิใดภูมิหนึ่งของโลกวิญญาณ ทีนี้ มนุษย์บางคนเชิดหน้าชูตาอยู่ในสังคมมนุษย์นี้โดย "**ลืมตาย**" ก็เพราะว่าเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในสังคมพยายาม "**เชิด**" ให้เขา

ลืมตาย นี่ก็ต้องโทษเหล่ามนุษย์ด้วยกันที่เกิดเป็นคนด้วยกัน เพราะฉะนั้นจึงขอเตือนว่าถ้าท่านบูชาวัตถุ บูชาเงิน ท่านย่อมไม่มีสุขทั้งในปัจจุบันทั้งในปรภพ เช่นคนที่ไม่พยามสะสมปัญญาให้ลูก แต่พยายามสะสมวัตถุที่ดินให้ลูกหลาน **พวกนี้แหละจะตายอย่างไม่มีสุข** เพราะอะไรเล่า เพราะ

๑. สอนให้ลูกขี้เกียจ ไม่รู้จักการต่อสู้
๒. สิ่งที่ลูกได้ไปด้วยความสบายไม่รู้จักความลำบาก สิ่งนั้นย่อมรักษาไว้ไม่ได้ นี่คือกฎธรรมดาของธรรมชาติ

ฉะนั้นถ้าท่านรักลูก หวังความก้าวหน้าของลูก ท่านต้องส่งเสริมลูกในด้านปัญญา คือ เสียสละให้ลูกเข้าซึ้งถึงสังคม เข้าซึ้งถึงปัจจุบัน เข้าซึ้งถึงการเป็นคน ไม่ใช่สะสมวัตถุไว้ให้ลูกเผาผลาญ ต้องหมั่นอบรมสั่งสอนเขาให้คิดถึงความเป็นธรรมของธรรมชาติว่า **สัตว์โลกมีกรรมเป็นหลัก สัตว์โลกมีกรรมเป็นของตน มีกรรมเป็นที่เกิด เป็นที่ตั้งและเป็นที่ดับ** ผู้ที่เกิดมาเป็นบุตรเราก็ดี ผู้ที่เกิดมาเกี่ยวข้องกับเราในสังคม ในครอบครัวก็ดี ล้วนแต่มีกรรมพัวพันกันมาซึ่งต่างกรรมต่างวาระไม่เหมือนกัน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรานั้น ถ้าเราพยายามส่งเสริมปัญญา เขาก็จะรอดอยู่ได้ในสังคม ถ้าเราพยายามส่งเสริมวัตถุ เขาจะไม่ได้รับผลดี ลูกเราจะไม่มีความรู้ คือ ไม่รู้จักชีวิตของการเป็นคน ไม่รู้จักสัจจะอันแท้จริง **สิ่งเหล่านี้ท่านจะปรับปรุงได้ต่อเมื่อ**

๑. ท่านจะต้องมีความแน่วแน่ในอุดมการณ์

๒. ท่านจะต้องไม่มีการทรยศต่อสัจจะของตัวเอง

คือท่านจักต้องตั้งกฎให้ตัวเอง ว่าวันหนึ่งเราจะต้องปฏิบัติอย่างไรต่อตัวเรา ปฏิบัติอย่างไรต่อสังคม ปฏิบัติอย่างไรต่อหมู่คณะ สิ่งเหล่านี้ก็ **จะช่วยให้ท่านมีปัญญา**

"**สมมุติ**" ท่านจะตื่นตีห้า ท่านก็ต้องตื่นอย่างแน่นอนตอนตีห้า ไม่ใช่เช้านี้หนาวเกินไปต้องนอนอีกสักพัก วันนี้ร้อนเกินไป ...และท่านจะต้องไม่มีการนั่งคุยจนเพลินไม่เคารพเวลา ท่านไม่เคารพเวลาก็คือท่านไม่มี "**สัจจ์**" "**ศีล**" อย่างเดียวจะช่วยให้ท่านไปสู่ความบริสุทธิ์ในปรภพที่ดี ท่านสู่อนาคตชาติที่ดีไม่ได้เพราะท่านไม่ถึง "**ธรรม**" เพราะฉะนั้นในด้านแห่งความตายก็คือว่า "**ให้มนุษย์หยุดนิ่ง แล้วสงบอารมณ์พิจารณาตนเองมาก ๆ ความร้อนในสังคมจะได้เบาบางลงไม่มากก็น้อย นี่เป็นสิ่งที่ให้มนุษย์ทั้งหลายไปพิจารณาเอาเอง**"

(จากไทยเดลี่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๔)

วิธีการรักษาศีลห้าที่ดี

คุณไกร สนองคุณ : กระผมสงสัยเรื่องศีล ศีลทั้งหมดห้าข้อนี้นะครับ

ศีลข้อหนึ่งห้ามฆ่าสัตว์ แต่ว่าไปซื้อปลาที่ตลาด จะบาปไหม ?

ศีลข้อสองข้อสามถ้าเผื่อผู้หญิงผู้ชายไปประกอบกรรม พ่อแม่ไม่เห็นไม่รู้นี่จะบาปไหมครับ ?

ศีลข้อสี่ข้อห้าได้ดื่มเหล้าจะต้องไปตกกะทะทองแดงจริงไหมครับ ?

ขอหลวงพ่อได้โปรดกรุณาอธิบายกรรมในปัจจุบัน ในอนาคต แล้วก็ในโลกวิญญาณ

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ : ศีลข้อที่หนึ่งนั้นถือว่าการฆ่าทั้งหลายย่อมมีบาป หมายถึงปลาที่เขาฆ่าตายแล้วตั้งไว้ขาย ทีนี้พูดถึงว่าเราซื้อปลาตามตลาดนั้นเราจะบาปหรือไม่ ? นี้อยู่ในภาวะที่เรียกว่า **"ตนมีเจตนาจะกินหรือไม่"** ถ้ามีเจตนาจะกินก็ได้รับบาปบ้าง แต่ไม่มากนัก เพราะว่าเราไม่มีเจตนาฆ่าส่วนการที่ถามว่าผู้ฆ่าจะมีบาปมากมายเพียงไหน อาตมาขอบอกว่าผู้ฆ่ามีบาปมากกว่าเราสิบหกส่วนผู้กินมีบาปเพียงสี่ส่วน เพราะอะไรผู้กินจึงมีบาปเพียงสี่ส่วน อาหารทั่วไปในสากลโลกมีให้ท่านกินพืชพันธุ์ธัญญาหารมีให้ท่านกิน ปลานั้นอยู่ในน้ำไม่เคยมารบกวนท่านเลย เหตุไฉนท่านจึง

ใจบาปไปทำลายมันเล่า เพราะฉะนั้นศีลข้อนี้พระโพธิสัตว์เขาถือนัก ทีนี้ปัญหาที่ว่าทำไมคนกินจึงต้องมีบาปถึงสี่ส่วน ก็เพราะว่าถ้าท่านไม่ซื้อ ถึงแม้คนจับมันจะถือว่าเป็นอาชีพของมันก็จริงถ้าตลาดไม่ต้องการ คนจับจับแล้วขายไม่ได้ปลามันก็เน่า มันก็ต้องใช้สมองหากินไปในทางอื่น นี่ก็หลักเศรษฐศาสตร์ สมเด็จโตก็รู้เหมือนกันนะ

ทีนี้ในศีลข้อที่เรียกว่า **ประพฤติผิดในกามนี้** หนุ่มสาวแอบไปกระจุ๋กระจี๋กันแล้วจะผิดศีลไหม ? ภาวะอันนี้อยู่ที่กรรมวิบากเรียกว่าบุพเพสันนิวาส มีความเกี่ยวข้องหรือหรือไม่ ? ผู้หญิงยอมตามเราหรือไม่ ? ไม่ใช่เราใช้กำลังเข้าข่มขืนเอานี่ก็คือจุดหนึ่ง ทีนี้ในการร่วมกรรมนี้ ถ้าไม่สู่ในจุดแห่งความเรียบร้อยแต่ไปสู่กฎของคำว่า **"ชิงสุกก่อนห่าม"** เหตุทั้งหลาย กรรมที่เกิดขึ้นจะมีวิบากตามกันมา

ในศีลข้อที่ว่า **"ดื่มสุราแล้วตกกะทะทองแดงหรือไม่"** อันนี้ต้องอยู่ที่ว่าท่านดื่มขนาดไหน ถ้าท่านดื่มสุราเป็นอาจิณต์แล้วเมาไม่เป็นเรื่อง ไม่เป็นผู้ไม่เป็นคน ท่านก็ย่อมที่จะต้องไปเสวยกรรมวิบากนั้น มนุษย์ที่มีความดีเมื่อถูกความเมาเข้าครอบงำแล้วย่อมไม่มีความดีเหลืออยู่เลย

ธรรมะจากรายการเสียงสวรรค์

จัดทำโดย ศาสตราจารย์ ดร. คลุ้ม วัชโรบล

ผู้ดำเนินรายการ

สวัสดีท่านผู้ฟังทั้งหลาย เรื่องประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้พบมาจากสำนักปู่สวรรค์ ซึ่งอยู่ที่ ซอยจตุรงค์สงคราม ถนนเพชรเกษม กิโลเมตรที่ ๑๕ ครึ่ง บางแคเหนือ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพ ฯ นี้

วันนี้ข้าพเจ้าจะนำเอาธรรมเรื่องหนึ่งที่อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว ซึ่งเป็นอาจารย์สอนพระสูตร ได้เรียนถามสมเด็จหลวงพ่อโต พรหมรังสี เรื่องที่ถามนั้นเกี่ยวกับความลึกซึ้งของสมาธิวิปัสสนาและจิตวิญญาณ ข้อข้องใจต่าง ๆ ที่อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว ถามนั้น สมเด็จหลวงพ่อโต ท่านก็ได้อธิบายอย่างแจ้งทุกประการ ขอให้ท่านพยายามสงบจิตฟังธรรม แล้ววินิจฉัยว่าสมควรประการใด พอจะเป็นหลักในการปฏิบัติได้หรือไม่

เชิญท่านผู้ฟังทั้งหลายรับฟังธรรมะดังต่อไปนี้

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

สมเด็จอาจารย์เจ้าคะ ผู้ที่มาฟังธรรมหลายท่านก็อยากจะอาราธนาธรรม ให้แสดงธรรมโปรดก่อน แล้วถ้ามีข้อสงสัย ลูกศิษย์จะได้กราบเรียนถามดีไหมเจ้าคะ ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

จะให้อาตมาแสดงธรรมะอะไร ?

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

ลูกศิษย์จะอาราธนา ก็แล้วแต่สมเด็จอาจารย์จะแสดง

สาธุ พฺรหฺมา จ โลกาธิปติ สหมฺปติ กตฺอญฺชลี อนฺธิวรํ อยาจถ สนฺตีธ สตฺตาปฺปรชกฺขชาติกา เทเสตุ ธมฺมํ อนุกมฺปิมํ ปชํ

สมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

เจริญพร

สภาพการณ์แห่งวันนี้อาตมาภาพจะเทศน์ในหัวข้อที่เรียกว่า **หลักทั่วไปของธรรมะ** คือในสภาวะการณ์บุคคลที่มาในที่นี้บางคนก็ยังไม่เชื่อที่นี้ในสภาพการณ์บางคนตั้งปัญหาอยู่ในใจว่า เพราะเหตุใดบุคคลไม่เชื่อเข้าไปหาหลวงปู่ (หลวงปู่ทวด เหยียบน้ำทะเลจืด) หลวงปู่ก็เฉย ท่านอย่าลืม*จิตแห่งความเป็นพระโพธิสัตว์นั้น ย่อมไม่มีปฏิกิริยาในการยินดียินร้ายต่อมนุษย์ทั่วไป ใครจะด่าท่าน ท่านก็เฉย ใครจะชมท่าน ท่านก็นิ่ง* ภาวะนี้ก็แล้วแต่สัตว์โลกจะเข้ามาให้ท่านโปรด ฉันใดฉันนั้น

ที่นี้ในภาวะการณ์วันนี้จะเทศน์ในหัวข้อของคำว่า **เราจะพูดเรื่องวิญญาณกับเหล่ามนุษย์ผู้ยึดมั่นในหลักของวัตถุนั้นจะแสดงอย่างไร** สภาวะการณ์เรื่องวิญญาณนี้เป็นเรื่องละเอียด ในหลักการแห่งวิญญาณของพรหมชั้นสูงนั้นเปรียบเสมือนหนึ่งในหลักทั่วไปของมนุษย์ ก็คือว่า **เป็นอากาศ** สภาวะการณ์ท่านรู้ว่ามีอากาศ แต่ท่านไม่สามารถจับอากาศขึ้นมาเป็นตัวตนได้ นั่นคือสภาวะของวิญญาณเทพพรหมชั้นสูง

ที่นี้วิญญาณเหล่าวิสุทธิเทพ วิญญาณเหล่าพรหมสุทธาวาส วิญ-ญาณเหล่าอรหันต์ จะเปรียบให้เข้าใจในโลกมนุษย์นี้ จะเปรียบเป็นอะไรเล่า ? อันนี้อาตมาภาพขอแถลงไขเปรียบเสมือนหนึ่งว่าวิญญาณเหล่านี้เป็นวิญญาณละเอียด สภาวะการณ์แห่งการเป็นวิญญาณละเอียดเหล่านี้ไซร้ ท่านจะต้องฝึกสมาธิใช้จิตสัมผัสเสมือนหนึ่งเปรียบคือลม ท่านลองโบกมือดูซิว่ามีลมไหม เมื่อท่านโบกมือย่อมเกิดลม **นักวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่าเป็นชั้นด๊อกเตอร์ก็ยังไม่สามารถเอาหน้าลมออกมาตีแผ่ให้มนุษย์ดูได้** ทั้ง ๆ มนุษย์ทุกคนยอมรับว่ามีลม เพราะฉะนั้นวิญญาณแห่งวิสุทธิเทพ วิญญาณแห่งเทพพรหมชั้นสูง วิญญาณแห่งอรหันต์ จึงเปรียบง่าย ๆ เป็นภาษามนุษย์ว่า **ลม**

ที่นี้วิญญาณเหล่าอมรมนุษย์ วิญญาณเหล่าผีเปรตอสูรกาย วิญ-ญาณเหล่าเจ้าที่เจ้าทางเหล่านี้ วิญญาณจำพวกนี้ยังมีกายหยาบ ฉะนั้นต้องเข้าใจว่า เมื่อท่านสิ้นจากโลกมนุษย์นี้แล้วไซร้ ท่านจะต้องไปเกิดในปรภพแห่งการเสวยกรรมวิบากที่ไม่เหมือนกัน เพราะต่างกรรมต่างวาระ ต่างคนต่างสร้างมาไม่เหมือนกัน ที่นี้ภาวะการณ์แห่งการสร้างกรรมไม่เหมือนกันก็คือว่าท่านที่สิ้นจากโลกมนุษย์ยังเป็นวิญญาณปุถุชนนั้น ก็จะเป็นกายหยาบหลุดออกจากกายเนื้อ ที่นี้ **ถ้าท่านบำเพ็ญในหลักแห่งวิสุทธิมรรคแห่งการเป็นพระอรหันต์ แห่งการเป็นพระพรหมสุทธาวาสแล้วไซร้ ท่านต้องละลายกายทิพย์เหลือแต่จิตวิญญาณ** นี้คือสภาพแห่งความละเอียดที่นี้วิญญาณแห่งกายที่มีกายหยาบเหล่านี้แหล่ ที่บางครั้งสามารถปรับในการ

รวมกระแสร์แห่งอำนาจที่ตนมี เปล่งกายเป็นรูปร่างให้มนุษย์เห็นได้ **เป็นบางครั้งบางคราว**

ทีนี้ในปัญหาเหล่านี้ ท่านจะถึงหลักแห่งการถึงโลกอีกโลกหนึ่งแห่งโลกทิพย์อำนาจนี้ ท่านจะไปได้อย่างไรเล่า ? ภาวะการณ์แห่งการที่ท่านจะไปโลกเหล่านี้ได้แล้วไซร้ ท่านจะต้องบำเพ็ญในด้านจิตวิญญาณตามที่องค์สัมมาสัมพุทธโคดม วางในหลักการให้เราเหล่ามนุษย์ทั้งหลายเจริญรอยตามท่าน ก็คือว่ามี**ศีล สมาธิ ปัญญา**

สภาวะเมื่อศีลบริสุทธิ์แล้ว ไต่ขึ้นในภาวะการแห่งการมีสมาธิ **สมาธิรวมจุดถึงเอกะ ย่อมถึงธรรมแห่งปัญญาวิมุตติ**

พลังแห่งการถึงปัญญาวิมุตติ ท่านจะต้อง **ละ** ในสรรพสิ่ง จะต้องมีเวลาแห่งการขจัดในเรื่องของ **โลภ โกรธ หลง** ที่ติดอยู่ในสันดานของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นทั้งนี้และทั้งนั้นจะเปรียบวัตถุธรรมกับหลักนามธรรมนี้ก็เปรียบได้ ดั่งเช่นอาตมาเปรียบให้ท่าน แล้วท่านพิจารณาว่า จริงตามที่อาตมาภาพเทศน์หรือไม่ เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ องค์สัมมาสัมพุทธโคดม สั่งไว้นักในการ ที่พระองค์แสดงธรรมในเชตวันก็ดี สาวัตถีก็ดี กุสินาราก็ดี กบิลพัสดุ์ก็ดี บรรดาทุกเมืองเหล่านี้เมื่อพระองค์แสดงธรรมแล้วภาวะการณ์นั้นพระองค์จะตอบว่า

ท่านทั้งหลายที่มาประชุมกันที่นี่
ฟังธรรมตถาคตแสดงออก
สภาพธรรมย่อมเคลื่อนตามธรรมชาติ
ภาวะธรรมมีทั้งดีและชั่ว

โลกียะโลกุตรเดินไปคู่ในพิภพ
จักรวาลไม่มีที่สิ้นสุด ท่านเอ๋ย

สภาวะธรรมที่เราแสดงออกท่านอย่าเพิ่งยึดมั่นเป็นสรณะ การทำธรรมให้ถึงธรรมต้องทำเอง ปฏิบัติธรรมย่อมถึงธรรมแล้วรู้ธรรม สภาวะท่านเชื่อเพียงแต่พูด ท่านคลำเพียงแต่ตำรา ท่านย่อมไม่ถึงกระแสแห่งวิมุตติของโพธิญาณ การถึงโพธิญาณท่านต้องเริ่มปฏิบัติชำระแห่งกิเลสทั้งปวง เพราะฉะนั้นการแสดงของตถาคตในวันนี้ **ท่านจงฟังอย่างพิจารณา อย่าเพิ่งด่วนเชื่อ ถ้าท่านรีบด่วนเชื่อ ท่านก็ไม่ใช่สาวกของตถาคต**

เพราะฉะนั้นทั้งนี้และทั้งนั้นขอให้ทุกคน เราเป็นนักศึกษาธรรม มนุษย์เขาเรียกว่าเป็นสัตว์ประเสริฐที่ดีกว่าสัตว์เดรัจฉาน คือดีกว่าหมา ในฐานะหมามีสมองเหมือนคน แต่พูดไม่ได้เท่านั้น หมาเกิดอีกชาติหนึ่งก็เป็นคน นี่คือวิวัฒนาการของสัตว์มาเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ส่วนมากเชื่อในทฤษฎีคนเกิดจากวิวัฒนาการของสัตว์โดยทางกายเนื้อ แต่ใน **หลักของโลกวิญญาณสัตว์สามารถบำเพ็ญจิต และวิวัฒนาการเกิดมาเป็นมนุษย์อีกในชาติต่อไป โดยภาวะการณ์วิญญาณแห่งสัตว์นั้นไปจุติในครรภ์แห่งพืชพันธุ์ของมนุษย์ วิธีการนั้นได้รับการปรุงแต่งแห่งสายเลือดการเป็นมนุษย์ จึงได้เกิดเป็นคน**

เพราะฉะนั้นเมื่อเราเป็นมนุษย์ มนุษย์มีสมอง ต้องใช้หลักแห่งความสมองพิจารณาว่า สิ่งใดควรจะยึดเป็นสรณะ สิ่งใดไม่ควรยึดเป็นสรณะ **ทุกสิ่งในโลกนี้เกิดขึ้นเพราะว่ามนุษย์ยึด เมื่อมนุษย์ยึดในทา งที่**

มนุษย์ก็ต้องฆ่ากันซึ่งกันและกัน มนุษย์วางมนุษย์ผู้นั้นย่อมอยู่อย่างสันโดษได้ จิตย่อมผ่องใส มนุษย์นั้นเมื่อ **จิตผ่องใสปัญญาย่อมเกิด** นี่คือหลักแห่งปัจจัตตังของธรรมะ

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

มนุษย์ก็มีหลายจำพวกนี่เจ้าคะ เช่น มนุสสเปโต มนุสสดิรจฺฉาโน แต่ที่สมเด็จอาจารย์เทศน์สรุปแล้วก็พวกมนุสฺโส อย่างนั้นใช่ไหมเจ้าคะ ?

สมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

มนุสฺสเทโว มนุสฺโส มนุสฺสเปโต......มนุษย์สัปปะรังสังเคโคมีไหม ?

(ที่ชุมนุมธรรมหัวเราะชอบใจที่หลวงพ่อสมเด็จ ฯ สัพยอก)

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

มนุสับเคโค มนุษย์สวะอย่างนั้นใช่ไหมเจ้าคะ ทีนี้เมื่อกี้นี้สมเด็จอาจารย์เทศน์ ก็ยืนยันว่า พวกเปรต พวกอสูรกาย มีกายหยาบ พวกเทพมีกายละเอียด ลูกศิษย์ของสมเด็จอาจารย์บางท่านก็ยังเข้าใจว่า พวกเทพทั้งหลายไม่ได้เอาสังขารมา เอาแต่วิญญาณมา ดิฉันเคยอธิบาย ๆ อย่างนี้ว่าจะเข้าใจผิด ว่าศิษย์ว่าถ้าอธิบายอย่างนี้ พวกที่เขาศึกษาธรรมะพอสมควร เขาจะว่าสำนักเรานี่เป็นเทวะนิยม ไม่ใช่ธรรมนิยม เทพทั้งหลายที่มาท่านพร้อมด้วยสังขาร แต่ว่ากายละเอียดซึ่งเราไม่สามารถจะมองด้วยตาเปล่าอย่างนั้นใช่ไหมเจ้าคะ อย่างสมเด็จอาจารย์ที่ลงมานี้ เอาสังขารมาหรือเปล่า ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

มาทั้ง กายทิพย์และจิตวิญญาณ

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

ถ้าเช่นนั้น ลูกศิษย์ก็อธิบายไม่ผิด

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

คือว่าเป็นกายอีกรูปหนึ่งซึ่งไม่มีขันธ์แบบโลกมนุษย์เป็นกายแห่งละเอียดของโลกอีกโลกหนึ่ง เขาเรียกว่าทิพยอำนาจ ทีนี้ถ้าละลายกายทิพย์ก็เหลือแต่จิตวิญญาณ จิตและวิญญาณเดินไปคู่ และว่าวิจิตวิญญาณเป็นสื่อแห่งการเข้าวัฏฏะ เขาเรียกว่า ถ้าอบายตามหลักของนักวิทยาศาสตร์ สมัยนี้เขาเรียกว่าวัตถุนิยม เราก็ต้องอธิบายตามวัตถุนิยมบ้าง ก็คือว่าสสารกลายเป็นพลังงาน **พลังงานคือจิตวิญญาณ กายทิพย์เปรียบเหมือนสสาร** สสารเมื่อรวมกันมาก ๆ เข้าก็เป็นวัตถุ เป็นก้อนขึ้นมา ก็คือ**เป็นกายหยาบ** นั้นคือสภาพการณ์แห่งความจริงของโลกวิญญาณ ทีนี้คนจะถามว่าสำนักนี้เป็นวัตถุนิยมหรือเทวะนิยม หรือธรรมนิยม จงตอบว่าสำนักนี่รวมหมดทุกนิยม เพราะว่าสำนักนี้เป็นสำนักของโลกวิญญาณ โลกอีกโลกหนึ่งมาตั้งสาขาในโลกมนุษย์ ภาวะการแห่งการมาตั้งสาขาในโลกมนุษย์ ในขณะนี้ถ้ามีมนุษย์ร่วมมือกันจริงจัง และไม่ถือทิษฐิซึ่งกันและกัน เวลานี้พวกที่สนใจในสำนักนี้ก็มี แล้วเหตุการณ์ที่เราจะส่งเรื่องไปเผยแพร่ทั่วโลกก็มี แต่ว่าทั้งนี้และทั้งนั้นงานไม่ก้าวไปไกล เพราะว่ายังหามนุษย์ผู้เสียสละไม่ได้ คือผู้เสียสละเพื่อความจริงที่ถืออมตธรรมไม่มี ฉะนั้นถ้าเขาถามว่าสำนัก

อะไร ก็จงบอกว่า **สำนักนี้เป็นสำนักศูนย์รวมทุกอย่าง รวมความสามัคคี รวมความเป็นธรรม รวมความบริสุทธิ์** เข้าใจไหม ?

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– แหมค่อยกระจ่างหน่อย เพราะโดยมากชาวโลกเข้าใจว่า ขันธ์นี้ไม่มีแล้ว มาก็มาแต่วิญญาณลอยมา ลูกศิษย์เคยอธิบายเสมอว่า สมเด็จท่านมาทั้งขันธ์ ขันธ์ห้าของท่านยังอยู่ แต่ขันธ์ห้าของท่านเป็นทิพย์...

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– เขาเรียกว่า**กายทิพย์**...

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ เพราะสมเด็จอาจารย์เป็นเทพองค์หนึ่ง เทพก็ยังมีขันธ์อยู่พร้อม แต่มนุษย์ปุถุชนไม่สามารถจะเห็นขันธ์ของสมเด็จได้อย่างนั้นใช่ไหมเจ้าคะ เป็นกายละเอียดมองด้วยตาเนื้อไม่ได้ ที่สมเด็จอาจารย์แสดงไว้อย่างนี้ใช่ไหมเจ้าคะ ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

อาตมาเป็น พรหม ไม่ใช่เทพ...

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– เป็นพรหม แหม จะถอดยศสมเด็จอาจารย์แล้วซี

หลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– แม่นี่มาถึงลดชั้นอาตมา อาตมาก็ถือเหมือนกันนะ

(ที่ประชุมธรรมหัวเราะชอบใจ)

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– ประทานโทษเจ้าค่ะ ลูกศิษย์ก็ไปถอดยศสมเด็จอาจารย์ เทพต่ำกว่าพรหม พรหมสูงกว่า ลูกศิษย์จะมาลดตำแหน่งเสียเรียบร้อยเชียว ขอประทานโทษด้วยเจ้าค่ะ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– อาตมานี่ยังมีกิเลสบางอย่างเหมือนกัน

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– นั่นสิเจ้าค่ะ นึกว่าเป็นแต่คุณชุบชีพที่มีกิเลสหนา (ที่ประชุมหัวเราะ)

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– แต่ของอาตมาบางกว่ากำแพงเมืองจีน...

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– ก็อย่างนั้นซิเจ้าคะ ก็สมเด็จอาจารย์เป็นพรหมนี่ ลูกศิษย์ยังเป็นปุถุชน จะมาเอาอะไรหนักหนา ถ้าขัดให้มันผ่อง ๆ หน่อยก็ยัง ค่อยยังชั่วเจ้าค่ะ

ทีนี้ขอเรียนถามปัญหาสมเด็จอาจารย์อีก ในหมวดธรรมอันหนึ่งที่ว่า **ปัญญาเป็นแสงส่องให้สว่าง ลูกศิษย์ยังมีความสงสัยว่า ปัญญาจะส่องแสงให้สว่างได้อย่างไรเจ้าคะ ปัญญานี่ไม่ใช่โคมไฟจะเอาแสงที่ไหนมาส่องให้เจ้าคะ**

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– คือในหมวดธรรมนั้น เขาบัญญัติอันนี้เป็นการอุปมาอุปมัยในวิถีการณ์แห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะว่า **ปัญญานั้นเปรียบเสมือน**

หนึ่งเข็มทิศรู้ทางเดิน เหมือนหนึ่งท่านไม่ได้เรียนหนังสือสยาม ท่านจะไปไหนย่อมไม่รู้ทิศทางว่าจะไปอย่างไร ไม่รู้ว่าตำบลอำเภออะไร ก็เปรียบเสมือนหนึ่งเป็นคนมืดมนตาบอด ทีนี้เมื่อท่านเรียนหนังสือสยามเมื่อใด ท่านไปถึงที่ไหนทางสามแพร่งหรือทางแยก ย่อมมีหนังสือที่แผ่นป้ายชี้ว่าทางนี้ไปทิศเหนือ ทางนั้นไปทางทิศใต้ ท่านอ่านออกเมื่อนั้นก็เปรียบเหมือนหนึ่งว่าเป็นแสงสว่างแห่งการนำทางให้ท่านเดิน อันนี้เป็นการอุปมาอุปมัยให้เข้าใจง่ายของอรรถกถาจารย์ ฎีกาจารย์ยุคต่อมา เพราะว่าปัญญาที่จะเกิดขึ้นนั้น จะต้องเกิดจากการมีสมาธิ เพราะว่าศีล สมาธิ ปัญญาเป็นสิ่งที่รวมกันของธรรมชาติแห่งหลักการจำเริญตามรอยพุทธะของององค์พระสมณโคดม เพราะฉะนั้นเขาเปรียบว่าปัญญาเปรียบเสมือนหนึ่งโคมไฟนั้น ก็เป็นการอุปมัยอุปมาดังที่อาตมาสาธยายให้ฟัง ฉันใดก็ฉันนั้น

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– แปลว่าปัญญาก็คือความรู้นะเจ้าค่ะ แต่รู้นี่ ทีนี้รู้ทางโลก หรือทางธรรมเจ้าคะ ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– ปัญหานี้หมายความว่าต้องรู้ในทางธรรม รู้ในทางธรรมหมายถึงสภาพสภาวะธรรม

๑. *ท่านต้องตามทันอายตนะทั้งหลายที่เข้ามากระทบกำหนดรู้*

๒. *ท่านต้องมีสติแห่งการควบคุมในหลักแห่งโทสะ โมหะ โลภะ*

พลังทั้งหลายท่านระงับสิ่งเหล่านี้ได้ ก็มีสติ สติท่านควบคุมสิ่งนี้และรู้แท้ ในภาวะการณ์เข้าก็สู่การมีปัญญา ปัญญานี้เขาเรียกว่าโลกกุตรปัญญา ไม่ใช่โลกียปัญญา

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– ปัญญาก็หมายความว่าขจัดกิเลส ถ้ายังมีกิเลสอยู่ ก็ไม่ใช่ปัญญานะเจ้าคะ

ทีนี้ลูกศิษย์ก็ยังสงสัยต่อไปอีกว่า แล้วปัญญากับฌานเหมือนกันไหมเจ้าคะ ถ้าไม่เหมือนกันในลักษณะอย่างไรเจ้าคะ ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– ปัญญานั้นเกิดจาก หนึ่งศึกษาหลักธรรมมาก พิจารณาธรรม, วินิจฉัยธรรม, ปฏิบัติธรรม, เกิดปัญญา

ส่วนฌานนั้นเกิดจากการสร้างกรรมฐาน พลังแห่งกรรมฐานย่อมรวมอำนาจฌานนั้นมา อำนาจฌานนี้เขาเรียกเป็นพลังจิตแห่งการกระเทือนทั่ว ท่านเชื่อหรือไม่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างนั้น กระแสจิตของมนุษย์ทั่วพิภพย่อมมีความสัมผัสซึ่งกันและกัน ก็เปรียบเหมือนหนึ่งว่า ท่านคิดในทางดี กระแสแห่งความดีของท่านย่อมแผ่ทั่วพิภพ ท่านคิดในทางชั่ว กระแสแห่งความชั่วย่อมแผ่ทั่วพิภพ เพราะอะไรเล่า ? เพราะว่าพลังจิตนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่งที่ เรียกว่าสสารพลังงานถึงกัน ภาวะการณ์แห่งการให้นิ่งอยู่ในองค์ฌานนี้หมายถึงว่ารวบรวมพลัง พลังแห่งการรวบรวมนี้เปรียบเสมือนหนึ่งว่าทหารเตรียมพร้อมที่จะรบ ฝึกฝนในหลักการรบอย่างช่ำชองอันนี้เรียกว่าฌาน

ปัญญาหมายความว่าเมื่อถึงภาวะแห่งการสู้กับศัตรูไม่มีความประมาท และใช้ดาบเป็นอาวุธอย่างช่ำชองนั้นเรียกว่าปัญญา เพราะฉะนั้น **ฌานหมายถึงการรวมพลังในการฝึกฝนให้เกิดพลัง ส่วนปัญญาหมายถึงฉับพลันแห่งการใช้กับสภาพการณ์ความจริง เรียกว่าปฏิภาณ**

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– ฌานนี้ก็อยู่ในการที่เรียกว่าถ้าจะปฏิบัติก็อยู่ในสมถภาวนาเจ้าค่ะ ปัญญานั้นก็วิปัสสนาปัญญา

เดี๋ยวประทานโทษเจ้าค่ะ ฌานนี้จะไต่ไปถึงวิปัสสนาได้ไหมเจ้าคะ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– อันนี้เราเรียกว่า ต้องมีอำนาจฌานจึงไต่ขึ้นวิปัสสนาญาณ เป็นฌานก่อนจึงจะญาณ ไม่มีฌานย่อมไม่มีญาณ ไม่ใช่เวลานี้เทศน์ไปเทศน์มา เดี๋ยวก็ชอบว่าพวกอภิธรรมอีก ยังไม่ได้เรียนทางธรรม และเรียกว่า**จะปลูกบ้านยังไม่ทันลงเสาเข็มก็บอกขึ้นหลังคาได้ มันก็พัง** เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้แฝงอยู่ภายในกาย พลังเหล่านี้อรรถกถาจารย์ ในขณะนี้เขาไม่ปฏิบัติกัน เขาเรียกว่า ใช้ในระบบ ไม่ต้องลงเสาเข็มก็ขึ้นหลังคากัน มันจึงพัง เพราะฉะนั้นในกระแสแห่งกรรมฐานฌาน ญาณวิปัสสนานี้ อาตมาจะมาเขียนเพื่อเป็นแนวการศึกษา และอาตมาก็จะมาสอน แต่ไม่ใช่มาสอนที่นี่ ไปสอนในป่า ใครจะเรียนต้องไปเรียนในป่า

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– แล้วใครจะด้นดั้นไปถึงในป่าเจ้าคะ จะมาที่นี่นี่ยังมายากจะตาย เดี๋ยวประทานโทษเจ้าค่ะ บางอาจารย์ท่านบอกว่าทำฌาน ก็หลง

ติดอยู่ในฌานจะไปถึงขั้นวิปัสสนาปัญญาไม่ได้ เขาว่ารากฐานของสมถภาวนากับวิปัสสนาต่างกัน ถ้าหากว่าไปหลงทำฌานแล้วก็ไปติดอยู่ในฌาน ไม่สามารถที่จะมาวิปัสสนาได้ ทีนี้ในฐานะที่สมเด็จอาจารย์เป็นอาจารย์ทั้งกรรมฐานและวิปัสสนา ดิฉันเป็นลูกศิษย์ต้องการใคร่ให้สมเด็จอาจารย์ขยายความคำว่า **'ฌาน' เจ้าค่ะ** เมื่อเราปฏิบัติจะถึงฌานแล้วจะก้าวไปถึงวิปัสสนาปัญญาได้อย่างไรเจ้าคะ จะต้องทำอย่างไรจากฌานคือสมถกัมมัฏฐานจะมาเป็นวิปัสสนา ได้อย่างไร...

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– เพราะว่าอาจารย์ปัจจุบันเรียนตำราสองเล่มก็ตั้งตนเป็นอาจารย์ เพราะฉะนั้นท่านอย่าลืมองค์พระสมณโคดมก่อนจะขึ้นการตรัสรู้ก็ต้องผ่านกระแสฌาน จึงไปสู่หลักแห่งพุทธบริสุทธิ์ได้ ทีนี้ในการปฏิบัติในจุดนี้เป็นจุดที่จะอธิบายเป็นภาษาให้ฟังนั้นยากเต็มที เพราะว่า **กระแสนี้ต้องทำเองแล้วผู้ทำด้วยกัน ถึงจุดถึงรู้ สบกันจึงรู้เรื่อง** แต่ในขณะนี้อาจารย์ทำ อาจารย์สอน ไม่ได้ทำ แต่เรียกคนอื่นทำ แล้วมันจะรู้ได้อย่างไร ซึ่งภาวะสุดท้ายในการถึงหลักแห่งความรู้อันบริสุทธิ์ ถ้าอธิบายเป็นภาษาได้ง่าย อาตมาก็ขอยืนยันว่าเหตุไหนองค์สัมมาสัมพุทธโคดมจึงทิ้งท้ายคำว่า **ผู้ใดถึงธรรม ผู้นั้นถึงตถาคต ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต** จุดอันนี้หมายความว่าจากสมถสู่ฌาน เขาเรียกว่าวิปัสสนาญาณ ในวิปัสสนาญาณนี้จำเป็นอย่างยิ่งต้องรวมจากสมถมาเป็นจุด ทีนี้ในการที่ทุกวันนี้เขาสอนกัน เขาสอนวิปัสสนึก นั่งสามวันนึกไปถึงโน่น อาจารย์สอบอารมณ์บอก เอ้าพวกมึงนั่ง ๆ ประเดี๋ยวกูจะมาสอบกับมึง กูไปเคี้ยวหมาก

อยู่ทางนั้น กูไปสูบบุหรี่อยู่นั้น นั่นแหละอาจารย์สอน และแม้แต่อาจารย์สอนพระสูตรก็ยังแต่งตัวงามวับเลย

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– สมเด็จอาจารย์ค่อนขอดลูกศิษย์จริง ลูกศิษย์แต่งตัวนี่ไม่ได้ผิดศีลธรรมและก็ไม่ผิดวัฒนธรรม กลับส่งเสริมวัฒนธรรม แล้วสมเด็จอาจารย์จะว่าอย่างไร ถ้าคุณชุบชีพเป็นครูบาอาจารย์แต่งตัวรุงรังมันเสียชื่อสมเด็จอาจารย์เป็นนักเป็นหนา

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– ไม่เสียชื่อหรอก ถ้าเองไปสอนหนังสือ นุ่งโจงกระเบน ใส่เสื้อราชปะแตน อาตมาว่ายังดีกว่า

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– ถ้าทำอย่างที่สมเด็จอาจารย์แนะ เขาก็จะว่าคุณชุบชีพบ้าสิเจ้าคะ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– บอกว่าบ้า ก็ลองคุยกับคนบ้าดูก่อน

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– สมัยสากลเขาแต่งกันอย่างนี้ สมเด็จอาจารย์จะให้ลูกศิษย์ทำอย่างไร ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– เราก็ไม่ต้องทำตามสากลซิ

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

เดี๋ยวเข้าธรรมะกันดีกว่าเจ้าค่ะ เมื่อคราวก่อนอาจารย์เทศน์มาถึงมรรค มรรคมีองค์แปด

หลวงพ่อสมเด็จ ฯ

– มรรคมีองค์แปดนี่เทศน์ไปมากแล้ว

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– มิได้ คือที่ลูกศิษย์จะถามอย่างนี้เจ้าค่ะ มีประชาชนเป็นชาวพุทธเลี่ยงถือศีลมาถือมรรค เพราะว่าศีลมีห้าข้อ ข้อที่ห้าสุรา เขาว่าถือศีลห้ามกินเหล้าเจ้าค่ะ ก็หันไปถือมรรคแปดกัน เขาว่ามรรคแปดไม่มีห้ามสุรา ตรงนี้แหละขอให้สมเด็จอาจารย์เทศน์โปรดสักทีเถิด ประชาชนชาวพุทธในโลกนี้เข้าใจผิดกันเป็นหนัก-หนา เขาว่ามรรคในองค์แปดไม่ห้ามสุรา เขาจึงหันไป และข้าวเย็นก็กินได้ สมเด็จอาจารย์จะโปรดว่าอย่างไร เทศน์โปรดสักหน่อยเถิดเจ้าค่ะ ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– คือ ในภาวะเรื่องมรรค์ในองค์แปดนั้น นั่นเป็นเพียงแต่ในการสัมมาอาชีวะแห่งการอยู่รอดของการเป็นปุถุชน การเป็นมนุษย์ทั่วไปในสากลจักรวาฬแห่งการเป็นมนุษย์ ในศีลห้าศีลสองร้อยยี่สิบเจ็ดเหล่านี้เป็นการปฏิบัติในด้านแห่งความละเขาเรียกสัจจะ **ท่านจะสำเร็จเป็นพุทธะท่านต้องมีสัจจะ** ผู้ไม่มีสัจจะย่อมไม่มีทางสำเร็จในพุทธะ เพราะอะไรเล่า ? เพราะว่าท่านไม่มีสัจจะ เทวดาก็ไม่อยู่ใกล้ท่าน ท่านไม่มีสัจจะ ความดี

ย่อมดีห่าง ท่านไม่มีสัจจะ ท่านย่อมไม่มีทางในการเจริญในทางโลกและทางธรรม ให้ถึงจุดแห่งความสำเร็จในการงานใด ๆ เพราะอะไรเล่า ? เพราะว่าจุดแห่งโลกียะไม่ต้องถือสัตย์ ทั้งนี้และทั้งนั้น **ภาวะแห่งโลกียะไปสู่ในทางอบายภูมิ ส่วนโลกุตรไปสู่แดนแห่งพุทธภูมิ**

เพราะฉะนั้นศีลเป็นการปฏิบัติให้คน **ละกิเลสทางโลก** หาทางไปสู่โลกุตร มรรคมีองค์แปดเป็นข้อปฏิบัติของปุถุชนแห่งมนุษย์ทั่วไป ก็ถือว่าเป็นมนุษย์ที่อยู่ในภาวะการณ์คนสุจริตชน แต่ถ้าอยู่ในสุจริตชนในมรรคแห่งองค์แปดบริสุทธิ์แล้วไซร้ ท่านสามารถหันเข้ามาปฏิบัติในข้อศีลก็คือละเว้นในสิ่งที่ชั่วเรียกว่าเป็นการเตือนตนและทำตนให้หลุดพ้น ท่านก็ย่อมประเสริฐขึ้น

ทีนี้ในศีลห้าข้อนี้ ท่านอย่าลืม ศีลข้อสำคัญก็คือศีลข้อสุราเมรยะ ศีลอีกข้อสำคัญก็คือศีลข้อมุสา ศีลสองศีลนี้แหล่เป็นหัวใจของศีลห้า สุราเมรยะ ย่อมเมาเป็นระยะ ๆ อาตมาเคยเทศน์ครั้งที่มีสังขารอยู่ที่วัดระฆัง ฯ ตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์ จนถึงปัจจุบันนี้ไม่มีพระเถระองค์ใดสามารถกล้าทำอย่างสมเด็จโต เพราะว่าครั้งหนึ่งขมื่นพิทักษ์ราชนิมนต์อาตมาเข้าเทศน์ในวังหลวง ให้แสดงธรรมเรื่องความไม่ดีของสุรายาเมา ทีนี้อาตมานี้ถือว่า **สิ่งใดทำไม่ได้สิ่งนั้นจะไม่พูด** และ **สิ่งใดที่อาตมายังไม่เคยประสบ สิ่งนั้นอาตมาก็ไม่พูด** เช่นเดียวกัน ภาวะไม่เหมือนอาจารย์สอนธรรมะในยุคปัจจุบันต้องกระทุ้งหน่อย...

พอเขาบอกพรุ่งนี้นิมนต์สมเด็จโตเทศน์เรื่องความไม่ดีของสุรา อาตมาก็คิดว่า เรานี้บวชเป็นเณรตั้งแต่อายุเจ็ดขวบจนถึงปัจจุบันนี้ อายุ

ตอนนั้นเขานิมนต์ไปเทศน์อยู่ในระหว่างหกสิบเจ็ดแล้ว ไม่ได้ให้หวยนะ อาตมาก็ได้แต่คิดว่า เราตั้งแต่เจ็ดขวบถึงหกสิบเจ็ดนี้ ยังไม่เคยรู้ว่ารสแห่งความเมาเหล้า มันเมากันอย่างไร เพราะฉะนั้นพรุ่งนี้เขาจะนิมนต์ไปแสดงธรรมเรื่องเหล้าให้โทษอย่างไร เป็นการแสดงธรรมต่อหน้าพระที่นั่ง เราต้องศึกษาให้รู้ถึงแก่นแท้แห่งการเมาอย่างไร จึงเรียกเด็กรับใช้ที่กุฏิไปหาซื้อเหล้าที่ชาวบ้านเขาทำมาขวดหนึ่ง เมื่อซื้อมาแล้วก็ประกาศตีระฆังฉุกเฉินประชุมพระเณร ฆราวาสในในโบสถ์วัดระฆัง ฯ สิ่งที่สมเด็จโตชูขึ้นก็คือเหล้าหนึ่งขวด วันนี้สมเด็จโตจะกินเหล้า ขอให้ท่านรับทราบไว้ด้วย เพื่อจะพิสูจน์ว่าเมาเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นวันนี้งดรับแขก เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินมาไม่รับ

ภาวะการณ์จากนั้นอาตมาก็เข้ากุฏิ ปิดประตูกินเหล้าหมดทั้งขวดเลย สติสัมปชัญญะต่าง ๆ ถูกฤทธิ์เหล้านั่นหอนจนหลับไป รุ่งเช้าขึ้นมาถึงเห็นจีวรอยู่ที่หนึ่ง สมเด็จโตนุ่งชุดวันเกิดอยู่ที่หนึ่ง ก็เข้าใจได้ว่า นี่แหละคือความเป็นมาของสุราเมรยะ มันเริ่มมาเป็นอย่างไร เราก็ใช้สติสัมปชัญญะเริ่มกิริยามันเรื่อยไป

เสร็จแล้ววันรุ่งขึ้นไปแสดงธรรมที่หน้าพระที่นั่งเจ้าจอม ร. ๔ นั่งเป็นองค์ประธาน เสนาบดีอำมาตย์น้อยใหญ่ห้อมล้อมอยู่มาก บอกวันนี้ก่อนที่อาตมาภาพจะมาแสดงธรรมข้อสุราเมรยะนี้ เมื่อคืนวานนี้สมเด็จโตได้กินเหล้าเข้าไปหนึ่งขวดแล้ว เพราะฉะนั้นพวกเจ้าจะมาโกหกขรัวโตไม่ได้ว่ากินเหล้าแล้วเมาอย่างไร อาตมาก็ได้แสดงให้ฟังอย่างถ่องแท้ถึงข้อเสียหาย และโทษประการใดบ้าง

ทีนี้เถระสมาคมประชุมกันใหญ่ พระกินเหล้าอาบัติล่ะ เพราะฉะนั้นให้ไปเชิญสมเด็จโตมาแถลงในเถระสมาคม อาตมาก็บอกว่า เจริญพรท่านผู้เจริญทั้งหลายที่เป็นทั้งสมเด็จราชาคณะ ที่เป็นทั้งสังฆมนตรีแห่งการปกครอง อาตมาภาพนี้ไม่มีผิดศีลเด็ดขาด เพราะว่าอาตมาภาพถือหลักสัจธรรม เขานิมนต์อาตมาภาพไปแสดงธรรมเรื่องสุรานี้เมาอย่างไร อาตมาภาพยังไม่เคยกินสุรา ไม่รู้ว่ารสเมาเป็นอย่างไร แล้วจะไปสอนให้เขารู้ได้อย่างไร **พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า เราจะสอนธรรมะ เราอย่ามุสา** เพราะฉะนั้นอาตมาภาพไม่กินสุรา อาตมาภาพแสดงธรรมเรื่องสุรา อาตมาภาพก็ไม่พ้นศีลข้อมุสา สังฆมนตรีสั่นหัวนิมนต์สมเด็จโตกลับวัดได้

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– เมื่อกี้นี้สมเด็จอาจารย์เทศน์เรื่องกินเหล้า ดิฉันอยากจะเรียนถามต่อไปว่า ที่สมเด็จอาจารย์ว่าศิษย์ไว้ว่า ถ้าเจ้านุ่งผ้าลายสอนได้ จะอนุโมทนา ถ้าดิฉันนุ่งผ้าลาย ดิฉันต้องตัดผมแบบใหม่ทรงดอกกระทุ่ม แล้วก็ต้องถือกระเป๋าหมาก แล้วก็ต้องกินหมากและก็ต้องมีคนใช้ยกกระโถน สมเด็จอาจารย์ก็ห้ามกินหมาก แล้วจะโปรดว่าอะไรเจ้าคะ ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– เราก็ถือกระเป๋าแบบนักเรียนซิ เพราะยุคนี้เป็นยุคปรมาณูต้องปรับปรุงนิดหน่อย

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– ปรับปรุงอย่างไรก็สมัยนี้ เขาไม่นุ่งผ้าลาย เขาไม่นุ่งราชปะแต็น...

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– เราก็นุ่งผ้าลายคนเดียวซิ ใส่เสื้อราชปะแต็นถือกระเป๋านักเรียน แม่นกแก้วฟุ้งเลย รับรองได้คนรู้จักหมด

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

คนเขาจะว่าฟุ้งบ้า ไม่ใช่ฟุ้งดี

ประทานโทษเจ้าค่ะ พวกที่ปฏิบัติสมาธินี่ จะให้ถึงขั้นปัญญา ถ้าเขาไม่รักษาศีลจะทำได้ไหมเจ้าคะ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) รังษี

– สภาพธรรม คือ เป็นสรณะในการจะบำเพ็ญถึงปัญญา ท่านไม่รักษาศีลทั้งหมด แต่ขอให้ท่านรักษาศีลข้อมุสา

มุสาวาจาทำให้หมู่คณะแตก

มุสาวาจาทำให้คนนี้เกลียดคนนั้น

มุสาวาจาทำให้โลกเดือดร้อน

มุสาเหล่านี้ท่านละได้ ท่านย่อมปฏิบัติไปสู่สมาธิเช่น ปัญญาได้ นี่เป็นสรณะในการปฏิบัติ แล้วท่านไม่ต้องทำอะไรมาก เพราะว่า**ศีลแห่งสัจจธรรมเป็นศีลที่ประเสริฐ จะนำท่านไปสู่ปัญญา** ถ้าท่านไม่มีสัจจะ ท่านกลับกลอก ท่านกลอกกลิ้ง ท่านย่อมเลวยิ่งกว่าหมาจิ้งจอก ท่านจะไปปฏิบัติให้ถึงปัญญาได้อย่างไรเล่า นี่คือหลักแห่งความจริงของธรรมะ

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– แล้วทีนี้พวกที่ยากจนข้นแค้น ตามปกติก็บอกว่าศีลจะดีต้องได้มาจากทาน เขาผู้นั้นยากจนเขาไม่มีอะไรจะบริจาคทาน แล้ว

ทานเขาก็ไม่มี ศีลเขาก็จะมีได้อย่างไรเจ้าค่ะ แล้วสมาธิมันจะเกิดได้อย่างไร ?

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– สภาพการณ์ตามหลักแห่งพุทธะแล้ว ทานที่ดีที่สุดคือ **เมตตา-ทาน** ท่านทำจิตใจเป็นมิตรกับสรรพวิญญาณ แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์มีความสุข ไม่เบียดเบียดซึ่งกันและกัน **ท่านย่อมมีมหาทานอยู่ในตัว ดีกว่าท่านเอาเงินตีกะบาล**

อาจารย์ชุบชีพ นกแก้ว

– สาธุ ก็สมเจตนาที่คุณชุบชีพมีอยู่ ทุกวันนี้คุณชุบชีพก็ทำด้วยเมตตาทานมากว่าเงินตราทาน

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังษี

– อาตมาจะกลับล่ะ เจริญพร

ศาสตราจารย์ ดร. คลุ้ม วัชโรบล

– **ท่านผู้ฟังทั้งหลายก็ได้ฟังการแสดงธรรมของหลวงพ่อสม-เด็จพระพุฒาจารย์ (โต) แล้วท่านจงพิจารณาดูว่าสมควรนำไปปฏิบัติบ้างไหม ถ้าเห็นว่าดี ก็นำไปปฏิบัติ และมีข้อธรรมใดที่สงสัย จะตั้งคำถามมาถามท่านก็ได้ที่สำนักปู่สวรรค์แห่งนี้**

สวัสดี

บทสรุป

สรุปข้อความในพระธรรมเทศนากัณฑ์นี้ มีข้อความอันเป็นสาระพออธิบายขยายความได้ดังนี้

(๑) คำว่าวิญญาณที่เป็นนามธรรม ไม่มีรูปเปรียบได้กับอากาศ ไม่มองเห็นอากาศด้วยอินทรีย์จักษุ แต่จะรู้อากาศได้โดยทางสัมผัสทางกาย ส่วนวิญญาณนั้นก็เช่นกัน ไม่สามารถมองเห็นได้ในวิสัยของจักขุนทรีย์ แต่จะสัมผัสได้ทางกระแสจิตเช่นเดียวกัน ผู้ใดอยากทราบวิญญาณมีหรือไม่ จะต้องบำเพ็ญจิตให้เกิดสมาธิถึงจุดรู้เอง แต่เป็นเรื่องรู้เฉพาะตัว

(๒) รูปของเทพรูปของพรหมชั้นสูงนั้น ไม่มีรูปหยาบ อย่างสัตว์กายหยาบทั่ว ๆ ไป แต่เป็นรูปอีกรูปหนึ่งเรียกว่า **อรรณเทวะรูป** คือรูปแห่งความหมาย รูปนั้นย่อมมีความหมายอยู่ในตัวของมันเอง และมีพร้อมทั้งรูปขันธ์และนามขันธ์ อนึ่งรูปของสัตว์บางจำพวกก็ละเอียดสุขุมจนอินทรีจักขุไม่สามารถสัมผัสได้ นั่นก็คือสัตว์จำพวก **สุขุมรูป** เช่นเชื้อไวรัสต่าง ๆ เป็นต้น

ส่วนสัตว์ที่มีกายหยาบบางชนิด ที่เป็นจำพวกอาทิศมาณกายนั้นตามปกติสัตว์จำพวกนี้จะเป็นจำพวก **สรูปภาวะรูป** คือมีรูปเฉพาะตัวมาแต่กำเนิดไม่มีการเปลี่ยนแปลงอีก เช่น เทพที่อุบัติขึ้นไม่ต้องเป็นเด็กมาก่อน จะมีรูปเช่นเมื่อแรกอุบัติขึ้นจนกระทั่งสิ้นบุญ (จุติ) ไม่เหมือนมนุษย์หรือสัตว์ซึ่งรูปจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย

(๓) เรื่องปัญญากับฌานต่างกันอย่างไร ? ในธรรมเทศนานี้แก้ไว้ว่า "**ฌาน**" คือพลังแห่งกระแสจิตที่สั่นเสะเทือน หมายถึงกระแสจิต

ของผู้อบรมฌาน เหมือนหินก้อนใหญ่ทิ้งลงน้ำ จะเกิดคลื่นความสั่นสะเทือนสูง ส่วนพลังจิตของผู้ที่มิได้อบรมจะเกิดกระแสความสั่นสะเทือนน้อย ฌานจึงเรียกว่ากระแสความสั่นสะเทือน

ส่วนปัญญานั้น หมายถึงความรอบรู้ที่สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ ที่เรียกว่า ปฏิภาณ หรือไหวพริบ

(๔) ผู้ถาม ถามถึงการเจริญสมถกรรมฐานนั้น จะแยกเข้าวิปัสสนาตรงที่อารมณ์ใด ในธรรมเทศนานี้แก้ว่า การเจริญสมถกรรมฐานนั้นเปรียบกับการปูพื้นฐานจิตใจมั่นคงก่อน แล้วจึงค่อยแยกไปกำหนดนามเป็นวิปัสสนา แต่จะให้อธิบายว่าจะแยกเข้าในอารมณ์ใดนั้นอธิบายได้ยากเต็มที และผู้สอนบางคนตัวเองไม่ทำให้รู้ก่อน แล้วไปสอนศิษย์ก็ย่อมไม่รู้ว่าศิษย์ของตัวบำเพ็ญไปชั้นใดแล้ว ต่อเม้อาจารย์บำเพ็ญด้วยศิษย์บำเพ็ญด้วย จิตต่อจิตประสบกันก็สอบอารมณ์กันรู้ได้

ฉะนั้นผู้เจริญสมถกรรมฐานจิตยังไม่เป็นสมาธิมั่นคง แล้วไปแยกพิจารณากำหนดรูปกำหนดนามโดยตนเองไม่เห็นเอง เป็นเพียงรู้ตามคำอาจารย์บอก อย่างนี้เรียก **วิปัสสนึก ไม่ใช่วิปัสสนา**

(๕) มรรคมีองค์แปดไม่ใช่ศีล ไม่ใช่เป็นธรรมสามัญอันจะพึงปฏิบัติ เพราะผู้จะปฏิบัติมรรคองค์แปดนั้นย่อมมุ่งหมายพุทธภูมิ ส่วนผู้ปฏิบัติศีลนั้น ก็เพื่อสังวรกายวาจาให้อยู่ในระเบียบ ไม่แสดงกิเลสหยาบคายออกมาสู่สังคม การพูดเช่นนั้นของบุคคลบางคนนั้น ก็คือการหลีกเลี่ยงไม่อยากถือศีล โดยเฉพาะพวกนักคอสุรา

ตามรอยองค์สมณโคดม

คืนนี้เป็นคืนขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เมื่อย้อนไปในอดีตกาลสองพันกว่าปีก่อนนั้น สภาวะเวลานี้ โลกมนุษย์ได้สูญสิ้นพระบรมศาสดาองค์หนึ่งในแคว้นภารตะ แต่โลกวิญญาณได้ต้อนรับดวงวิญญาณดวงหนึ่งซึ่งโลกวิญญาณส่งมาทำงานได้สำเร็จผลตามที่ได้กำหนดไว้เฉพาะ ฉะนั้นคืนนี้อาตมาภาพจะขอเทศน์ในหัวข้อว่า "**ตามรอยองค์สมณโคดม**"

สภาพการณ์เวลานี้ ทุกคนในโลกมนุษย์ที่กล่าวว่า ข้านี้คือชาวพุทธ แต่หารู้ไม่ว่าการเป็นชาวพุทธนั้นเป็นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศาสนาขององค์สมณโคดมในปัจจุบันนี้ เป็นวิถีการแห่งปลายกลียุคของโลกมนุษย์ อยู่ในระหว่างเข้าใจผิดตีธรรมะขององค์สมณโคดมไปในทางที่ผิด อย่างเช่นพระภิกษุในปัจจุบันก็ดี ฆราวาสในปัจจุบันก็ดี นักบวชในปัจจุบันก็ดี ทั้งบรรพชิตและฆราวาสโดยมากถือในหลักแห่งการติดหนึ่งติดในกาย สองบ้างติดในปรมัตถ์ บ้างติดในพระสูตร บ้างติดในพระวินัย แต่หารู้ไม่ว่ากฎเหล่านี้เกิดจากอะไร กฎเหล่านี้ เช่น พระวินัยก็ดี ศีล ๘ ก็ดี ศีล ๑๐ ก็ดี ศีล ๑๐๘ ก็ดี ศีล ๒๒๗ ก็ดี ศีลเท่าไหร่ก็ดี เกิดจากสภาวะแห่งผู้ที่เข้ามาในศาสนาขององค์สมณโคดม ไม่ปฏิบัติตามหลักแนวทางขององค์สมณโคดมที่วางไว้ จึงบัญญัติวินัยเหล่านี้ขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักของพระสูตร ซึ่งเป็นการสอนในระหว่างบุคคลที่ฟังเข้าใจในสูตรนั้น ๆ เพราะฉะนั้น **โลกมนุษย์เวลานี้หลงอยู่ในพระไตร-**

ปิฎก ซึ่งสภาวะวันนี้แหล่ไม่คิดไม่นึกว่าพระไตรปิฎกเกิดขึ้นมาเพราะอะไร

การที่พระไตรปิฎกเกิดขึ้นมาก็เพราะเหล่าอรรถกถาจารย์ทั้งหลาย เหล่าเกจิอาจารย์ทั้งหลายก็ได้รวบรวมคำเทศนาสั่งสอนขององค์สมณโคดม รวมไว้ในทางอรรถกถาบ้าง ในทางฎีกาบ้าง หลังจากองค์สมณโคดมได้ปรินิพพานไปแล้วประมาณ ๓ พรรษา แต่หารู้ไม่ว่าโลกในปัจจุบันนี้คน ทุกคนเข้าใจว่าคำเทศน์เหล่านั้นเป็นขององค์สมณโคดม องค์สมณโคดม ได้เทศน์เอาไว้ยังมากกว่า ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ แต่รวบรวมไว้ไม่พร้อม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคปัจจุบันนี้กฎขององค์สมณโคดมที่วางไว้ไม่เสื่อม แต่มนุษย์เสื่อม การบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ของมนุษย์ทุกวันนี้ ติดนิกาย ติดอาจารย์ ติดพรรค ติดพวก ติดเหล่า ติดคณะ เพราะอะไรเล่า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีการบวชในกรุงสยามนั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่รู้ว่าเป็นหลักของใคร เพราะอะไรเล่า

เมื่อสองพันกว่าปีก่อนนั้น ผู้ที่จะบวชเป็นบรรพชิตนั้น ถือว่าสละแล้วซึ่งโลกียะ เพื่อบำเพ็ญไปสู่ในหลักแห่งโลกุตร เพื่อหลุดพ้นแห่งวัฏสงสารการเวียนว่ายตายเกิดนั้น **แต่หารู้ไม่ว่า ปัจจุบันนี้มีการบวชแก้บน บวชสามเดือนบ้าง บวชสิบห้าวันบ้าง บวชสิบวันบ้าง** เหล่านี้แหละ ทำให้พุทธศาสนาของเราเสื่อมไป เพราะคนมองไม่เข้าใจ กฎอันนี้อาตมากล้าพูดว่าองค์สมณโคดมไม่เคยบัญญัติเลย ว่ามีบวชแก้บน มิฉะนั้นจะมีพระอรหันต์ พระอนาคา อนาคามีหรือ เพราะว่าบวชแล้วต้องบวช หมายถึงว่าเราสละแล้ว ที่นี้สภาวะนั้นเหล่าฆราวาสทั้งหลายถ้าอยากจะบวช

สามเดือน บวชสิบห้าวันนั้น อาตมาอยากจะขอร้องว่าอย่าไปบวชเลย เสียข้าวของ เสียผ้าเหลืองเปล่า ๆ ถ้าจะบวชจริง ๆ ก็ให้ **'บวชใจ'** หรือ กักบริเวณบำเพ็ญตนเองถือแบบพระจริง ๆ โดยไม่ต้องไปโปรดสัตว์ไป บิณฑบาตก็ได้ เรียกว่าบวชจริง ๆ บวชทางใจ การบวชแก้บนคือการที่ บางคนไปห่มผ้าเหลือง ห่มแล้วกลับมากลับเป็นคนไม่ดี เพราะอะไรเล่า เพราะคนในปัจจุบันนี้ล้วนแล้วรู้เพียงแค่ละอองของพุทธ ไม่รู้ว่าพุทธแท้ เป็นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักแห่งความจริงแล้ว ถ้าเราจะเป็นชาว พุทธที่แท้จริง อาตมาอยากจะบอกว่าไม่ต้องไปศึกษาพระไตรปิฎก ไม่ต้อง ไปศึกษาอรรถกถาฎีกาใด ๆ ทั้งนั้น ควรจะศึกษากายในกาย ควรจะศึกษา สังขารในสังขาร ควรจะศึกษาวิญญาณในวิญญาณ เพราะอะไรเล่า เพราะว่า นี่คือหลักแห่งความแท้จริง ที่องค์สมณโคดมวางไว้ ทีนี้ถ้าเราจะเป็นชาว-พุทธแบบพุทธของโลกียะ คืออยากให้เขาถือว่า ฉันนี่แหละรู้เรื่องพุทธ-ศาสนาเรียกว่า เอาแค่ชนะการพูดนั่นก็ควรศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ายิ่งศึกษาตำรายิ่งยุ่ง ยิ่งไม่รู้เรื่อง ถ้าจะศึกษาในหลักธรรมะอรรถกถาฎีกา ต่าง ๆ หรือหลักธรรมะที่เกจิอาจารย์คนนั้นบัญญัติไว้ เกจิอาจารย์คนนั้น บัญญัติไว้แล้ว ทั้งชาติที่เกิดมาเป็นมนุษย์ก็ศึกษาไม่จบ เพราะตำราทั้งหลาย เกิดสะสมกันขึ้นมา เพราะฉะนั้นยิ่งศึกษาก็ยิ่งฟุ้งซ่าน การเป็นชาวพุทธที่ แท้จริง หรือการตามรอยองค์สมณโคดมที่แท้จริง คือการปฏิบัติ การ พิจารณากายในกาย การพิจารณาธรรมในธรรม การพิจารณาวิญญาณใน วิญญาณ การพิจารณาสังขารในสังขาร นี้แหละผู้นั้นจะเดินตามรอยองค์ สมณโคดมที่แท้จริง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำว่า **"บวช"** **นั้นหมาย**

ความว่าตัดแล้วซึ่งโลกียะ ไม่ยุ่งแล้วซึ่งโลกของโลกียะ บวชตัวเพื่อที่จะบำเพ็ญให้ถึงจุดแห่งพุทธ แล้วเอาหลักแห่งการบำเพ็ญถึงจุดแห่งพุทธที่องค์สมณโคดมได้วางไว้นั้น มาเผยแพร่สอนคนอื่นต่อไป

ทุกวันนี้ รู้สึกว่าโลกของศาสนาพุทธกำลังไปสู่กาลแห่งความเสื่อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันนี้กลายเป็นว่าบรรพชิตต้องอยู่ในปกครองของฆราวาส บรรพชิตจะต้องมีการตั้งตำแหน่งอะไรทั้งหลาย ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ล่อให้จิตฟุ้งซ่าน เพราะฉะนั้นผู้ที่จะบำเพ็ญไปตามองค์สมณโคดมไม่สมควรหลงในตำแหน่งยศฐาบรรดาศักดิ์เจ้าคุณเจ้าอะไรที่เขาตั้งกัน

เมื่อสมัยที่อาตมาอยู่ ณ กรุงศรีอยุธยา ได้รับตำแหน่งเป็นพระสังฆราชในราชวงศ์ของพระรามาธิบดีที่ ๒ อาตมาได้เป็นสังฆราชอยู่ ๓ พรรษา อาตมาหนีตำแหน่งสังฆราชไปสร้างวัดที่ปัตตานี เพราะอะไรเล่า เพราะว่าทีแรก ๆ เราก็ไม่รู้นึกว่าเป็นสังฆราชเราก็ต้องทำตามแบบองค์สมณโคดม จะไปไหน ๆ หรือไปในวังเราก็เดินไป แต่เขาบอกว่าไม่ได้ ท่านเป็นสังฆราชเดินไปไม่ได้ ต้องให้คนแบกไป นั่งเปลอะไรก็ไม่รู้ สองคนแบกกันไป อาตมาคิดในใจว่า แย่แล้ว พอเป็นสังฆราชก็กลายเป็นคนป่วย เดินไม่ได้ ต้องให้เขาหาม ที่นี้ถ้าเราขืนหลงอยู่ในตำแหน่งนี้ เราก็ยิ่งฟุ้งกันใหญ่ไม่รู้อะไรเป็นอะไร อาตมาเลยหนีไปจำพรรษาอยู่ ณ น้ำตกทรายขาว

วิถีการพิจารณาของอาตมาที่บำเพ็ญอยู่นั้น อาตมาไม่ได้มีอะไร อาตมาเริ่มด้วยการเพ่งน้ำในน้ำตกว่า น้ำนี้ไหลมาอย่างไร มาจากจุดใด

มาอย่างไร ไปอย่างไร จึงรู้ว่ามันเป็นน้ำ เรื่องนี้เป็นเรื่องของธรรม มิฉะนั้นองค์สมณโคดมจะไม่เทศน์เอาไว้ว่า "ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้ใดปฏิบัติธรรม ผู้นั้นรู้เอง"

อีกจุดหนึ่งที่มนุษย์ไม่ยอมสนใจ คือไม่สนใจค้นในกายของตนเอง **สิ่งหนึ่งที่เรียกว่า "พุทธะ" นั้นอยู่ในกาย** ถ้าจิตของผู้นั้นสามารถค้นเข้าไปถึงกายในกายอันบริสุทธิ์ สิ่งนี้ภาษาทางโลกเรียกว่า 'พลัง' ชนิดหนึ่งที่ยอดเยี่ยมอยู่ในตัวเรา แต่เราไม่รู้จักค้นออกมาใช้ เพราะอะไรเล่า ทำไมเราจึงถามว่าเหตุใดองค์สมณโคดมจึงสามารถระลึกชาติได้ เพราะมีบุพเพสันนิวาสานุสติญาณ มีอนาคตญาณ หรือมีญาณอะไร สิ่งเหล่านี้เราไม่ต้องไปรับรู้ เราไม่ต้องยุ่ง เราไม่ต้องไปคิดถึงว่าเราจะได้ฌานโน้นฌานนี้ หลักของการปฏิบัติอันหนึ่งมีอยู่ว่า เราจะยึดอะไรเป็นสรณะของการเริ่มปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

คำว่า "กรรมฐาน" นั้นหมายถึงการกำหนดจิตของเราให้จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อรวมพลังจิตไม่ให้ฟุ้ง เมื่อรวมพลังของจิตอันนั้นไม่ให้ฟุ้งแล้ว รวมอยู่ในจุดใดจุดหนึ่ง รวมจนได้อารมณ์แห่งการ **ปีติ** คือนิ่งเฉยแห่งจุดนั้น เมื่อนั้นให้ขึ้นวิปัสสนา **"วิปัสสนา" คือให้พิจารณาในทุกสิ่งทุกอย่างว่าเป็นอนัตตา** 'อนัตตา' คือการเดินทางไปสู่โลกแห่งนิพพาน โลกแห่งอรหันต์ โลกแห่งโพธิสัตว์ โลกแห่งอนาคาอนาคามี โลกเหล่านี้เป็นโลกแห่งอัตตา ทำอย่างไรเราจึงจะไปสู่จุดแห่งการเป็นอนัตตาได้ (ไม่ใช่อัตตา)

กฎแห่งกรรมมีอยู่ว่า มนุษย์ทุกคนจะต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร ไม่รู้จักกี่ภพไม่รู้จักกี่ชาติ ไม่มีที่สิ้นสุดแห่งการเป็นมนุษย์ เมื่อไม่มีที่สิ้นสุดแห่งการเป็นมนุษย์ มันก็เวียนอยู่นี่ วนอยู่นี่โดยไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรจึงจะหลุดออกจากคลื่นอันนี้ มันแสนจะลำบาก แสนจะเหนื่อยยาก จึงหาวิธีการปฏิบัติพูดง่าย ๆ ก็คือ ธรรมชาติเคลื่อนไปสู่ธรรมชาติ แต่เราจะบำเพ็ญไปสู่นิพพาน คือสามารถทำจุดใดจุดหนึ่งให้เหนือธรรมชาติ นี่คือภาษาของหลักแห่งธรรมะ ซึ่งฟังแล้วก็ไม่เข้าใจ เมื่อผู้ใดปฏิบัติ ผู้นั้นจะรู้เอง สิ่งใดที่เราแทงทะลุปรุโปร่งมีจุดเริ่มแรกจุดหนึ่งซึ่งเรียกว่าจิตได้ฌาน เมื่อจิตได้ฌานแล้ว เราจะทำสิ่งใดเราก็สามารถรู้โดยจิตที่ได้ฌาน คือสภาวะแห่งธรรมชาติอันนั้นมีให้เราใช้ เพราะอะไรเล่า เพราะว่าธรรมชาติมีกฎของมัน กฎแห่งการลงโทษ กฎแห่งการปลดปล่อย กฎแห่งความอิสระ ฉันใดก็ฉันนั้น วิธีการอันนี้แหละจึงทำให้รู้ว่า การที่จะเดินตามรอยองค์สมณโคดมที่แท้จริงนั้น ไม่ใช่อยู่ที่ตำรา ไม่ใช่อยู่ที่เป็นนักพูด เราพูดมากแล้วเราเก่ง หาใช่สิ่งเหล่านี้ไม่

ถ้าจะเดินตามรอยองค์สมณโคดม ขั้นแรกแห่งการเป็นปุถุชนก็ต้องปฏิบัติในหลักศีล เมื่อศีลบริสุทธิ์แล้วก็ให้ปฏิบัติในหลักแห่งความเป็นสมาธิ เมื่อมีสมาธิแล้วให้ขึ้นสู่จุดแห่งปัญญาคือ เอาสมาธิพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ถึงพลังแห่งความสำเร็จของมัน สิ่งนี้ถ้าเปรียบเทียบกับทางโลกก็มีอยู่สองทาง **สุดยอดของนิพพานคือละจนถึงที่สุด สุดยอดของความรักคือเพิ่มกิเลสจนถึงที่สุด** ทั้งสองทางนี้รวมกลุ่มเดินของมันแข่งกันไป ถ้าสภาวะนั้นผู้นั้นจิตอยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถึงจุดอันหนึ่งมันก็เป็นความสำเร็จ

ของมัน คือสำเร็จทางโลกียะ หรือโลกุตร เหล่านี้แหละเป็นสิ่งที่แท้ จริงขององค์สมณโคดม ผู้ที่จะเดินตามรอยองค์สมณโคดม ต้องละหลง ละโกรธ ละชอบ ละโน่นละนี่ ละเสียงกลิ่นรส ละโภชนาหารฉันได้ทุกอย่าง เหลืออยู่แต่ความสามารถรักษาอารมณ์แห่งจิตนั้นให้เป็นจิตนิ่ง แล้วใช้จิตแห่งการปีตินิ่งนี้พิจารณาทั้งของการจุติและของสรรพสัตว์ทางโลก นั่นแหละจะถึงจุดแห่งความสำเร็จ คือเป็นผู้ที่เดินตามรอยองค์สมณโคดม เพราะฉะนั้นถ้าผู้ที่จะเป็นชาวพุทธที่แท้จริง ก็ควรจะปฏิบัติในกฎแห่งการ

การพิจารณากายในกาย
พิจารณาธรรมในธรรม
พิจารณาวิญญาณในวิญญาณ
นั่นแหละคือสานุศิษย์อันแท้จริง
ขององค์สมณโคดม

เจริญพร.

(เทศน์โปรดเหล่าสานุศิษย์ที่มาร่วมชุมนุม เนื่องในวันวิสาขบูชา
ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๐ เวลา ๒๓.๓๕ น.)

สร้าง "สันติเจดีย์"
เพื่อรวมจิตใจชาวไทย

สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานวางศิลามงคล

คณะกรรมการและสานุศิษย์สำนักปู่สวรรค์จัดให้มีการสร้าง "สันติเจดีย์" ขึ้นบนยอดเขาเสือหมอบ ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี อันเป็นที่ตั้งของสำนักหุบผาสวรรค์ เพื่อบูชาพระพุทธคุณ เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถิตสถาพรชั่วกาลนาน และยังหวังที่จะโน้มน้าวจิตใจคนที่เหินห่างพระศาสนา ให้หันกลับมายึดพระศาสนาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติยิ่งขึ้นอีกด้วย มนุษย์จะได้หันกลับมามีเมตตากรุณาต่อกันและกัน งดเว้นจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน อันจะเป็นเครื่องมั่นใจได้ว่าประชาชนพลเมือง สมณชีพราหมณ์ ตลอดจนประเทศชาติจะมีความสุขสมบูรณ์ขึ้นได้อย่างแน่นอน

ฉะนั้นเพื่อให้สันติเจดีย์นี้สัมฤทธิ์ผลแห่งความศักดิ์สิทธิ์อยู่คู่แผ่นดินไทยทุกคน ตลอดจนชาวต่างประเทศที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร จะได้มีความร่มเย็นเป็นสุขชั่วนิรันดร์จึงได้กราบทูลเชิญสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๘ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ คือสมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบัน ทรงเป็นประธานเจิมแผ่นศิลามงคล และวางศิลามงคลสันติเจดีย์นี้ ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นพระประมุขของพระพุทธศาสนา และยังทรงเปี่ยมไปด้วยศีลบริสุทธิ์ สมกับที่ทรงเป็นพระสาวกของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หลังจากที่พิธีการได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ก็ได้ทรงมีพระเมตตาต่อประชาชนที่ได้ไปร่วมงานในวันนั้น โดยได้ทรงเมตตาแสดงพระธรรมเทศนาประทานอีกด้วย

สิ่งที่น่าประทับใจอย่างยิ่งก็คือ บริเวณที่ประกอบพิธีนั้นจัดขึ้น ณ บริเวณเชิงเขาเสือหมอบ อันเต็มไปด้วยป่าเขาลำเนาไพรตามธรรมชาติ และมีแสงแดดอ่อน ๆ ไม่ร้อนนัก ผู้ที่ไปร่วมงานในวันนั้นต่างพากันมาฟังพระธรรมเทศนาด้วยอาการสำรวมโดยพร้อมเพรียงกัน ไม่มีเสียงพูดเสียงคุยให้เป็นที่รบกวนบุคคลอื่น เพราะต่างก็พากันสนใจที่จะฟังพระธรรมเทศนานั้น เพราะทราบดีว่าหาฟังกันได้ยากมาก บรรยากาศในขณะนั้นสงบเงียบ ได้ยินแต่เสียงของพระองค์ซึ่งแสดงธรรมอยู่อย่างชัดเจน เหมาะสมกับเป็นพิธีการศาสนาอย่างแท้จริง

พระธรรมเทศนาที่ทรงเมตตาประทานให้นั้น เต็มไปด้วยอรรถรสเหมาะสมกับเหตุการณ์ พรั่งพร้อมด้วยสาระประโยชน์อย่างมากมาย จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะนำออกเผยแพร่ต่อสาธุชน แม้ว่าระยะเวลาจะล่วงเลยไปแล้วก็ตาม แต่ถ้าพิจารณากันให้ซึ้งแล้ว พระธรรมเทศนาที่ประทานให้ในครั้งนี้จะไม่มีคำว่าเก่าเกินกาลแต่ประการใด ทั้งยังฟังได้ในทุก ๆ โอกาสอีกด้วย โปรดติดตามพระธรรมเทศนาซึ่งจะได้นำมาลงไว้ ณ ที่นี้ ดังต่อไปนี้–

"ท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย วันนี้นับเป็นวันมงคลดิถีพิเศษวันหนึ่ง ที่ท่านพุทธศาสนิกชนทุกชั้นทุกเหล่าต่างได้มาประชุมกันบนเนินเขานี้ เพื่อร่วมกันประกอบพิธีวางศิลามงคล "สันติเจดีย์" ให้เป็นมิ่งขวัญ

และเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำอยู่ในบริเวณเขานี้ ซึ่งมีประวัติเนื่องมาจากพระสาวกได้นำพระพุทธศาสนามาเผยแพร่ในประเทศไทยเรา ให้เป็นที่สักการะเคารพของประชาชนพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป นับว่าทุกท่านได้มาถวายความเคารพต่อพระพุทธศาสนา ด้วยการมาร่วมกันทำพิธีบูชา ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือกราบไหว้บูชาของพวกเรา เมื่อมาร่วมกันในพิธีเช่นนี้ ก็นับว่าสถานที่นี้เป็นที่รวมจิตใจของพุทธ-ศาสนิกชนเป็นกลุ่มเป็นก้อน เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์แก่สันติเจดีย์ จุดสำคัญที่มีการสร้างสันติเจดีย์นี้ไว้บนยอดเขา ก็เพื่อเป็นจุดรวมของความเคารพนับถือ ต่อพระรัตนตรัยให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นเสมือนหนึ่งว่าเป็นสถานที่ให้ระลึกถึงคุณของพระศาสนาเป็นหลักสำคัญ การที่เราพยา-ยามสร้างวัตถุขึ้น เพื่อจะให้เป็นเครื่องเตือนใจระลึกถึงพระคุณของพระ-รัตนตรัยเช่นนี้ ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้ระลึกถึงพระคุณของพระศาสนา เราสร้างกันหลายแบบ คือพระพุทธปฏิมา พระเจดีย์ พระสถูปเป็นต้น และอย่างอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นวัตถุจูงใจให้ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เพราะฉะนั้นสันติเจดีย์นี้ แม้เราจะสร้างขึ้นด้วยน้ำจิตน้ำใจเลื่อมใสเคารพต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือเป็นเสมือนหนึ่งสักการะบูชาจากน้ำใจของชาวไทย เราที่มาประดิษฐานอยู่ในสันติเจดีย์นี้ก็ตาม ความศักดิ์สิทธิ์ของเจดีย์นั้น มิใช่เกิดที่เจดีย์ย่อมเกิดอยู่ที่จิตใจ ของพุทธศาสนิกชน ทุกรูปทุกนามเป็นสำคัญถ้าพุทธศาสนิกชนระลึกว่า โอวาทที่สำคัญที่สุดของพระพุทธเจ้านั้นมีอยู่ ๓ ประการด้วยกัน คือท่านสอนให้เว้นจากการทำบาป

ทุกอย่าง สอนให้ทำบุญขึ้นทุกอย่าง การทำบุญนั้นจำต้องทำตลอดทั้งกาย วาจา และใจ และทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสอีกด้วยนี่ เป็นหัวข้อย่อ ๆ แห่งคำสอนของพระพุทธเจ้า ฉะนั้น ท่านสอนไม่ให้เราทำบาปเราก็ต้องพยายามงดเว้นและเลิกเพิกถอนการทำบาปตลอดไป ไม่ใช่ว่าจะงดเว้นหรือจะถือศีลกินเพลเฉพาะวันพระวันโกนเท่านั้นก็หาควรไม่ เมื่อเรายังถือว่าเป็นพุทธ-ศาสนิกชนคนที่นับถือศาสนาอยู่ตราบใด เราจะต้องถวายความเคารพนับถือแด่พระองค์ ด้วยการเชื่อถ้อยฟังคำปฏิบัติตามคำสอนของท่านอยู่เสมอ ท่านสอนไม่ให้เราทำบาปเราก็ต้องพยายามงดเว้นการทำบาป หรือละเพิกถอนทั้งต่อหน้าและลับหลังทุกกาลทุกเวลา ท่านสอนให้ทำบุญคือคุณงามความดีมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อนุเคราะห์สงเคราะห์ให้กันและกัน เหล่านี้ก็ต้องพยายามหัดทำ ประพฤติไปทำไปครั้งละเล็กละน้อยตลอดไป ไม่มีการยกเว้นทำเรื่อย ๆ ไปจนกว่าจะถึงจุดหมายคือจิตใจผ่องใสสะอาดหมดจด นี่เป็นจุดมุ่งหมายของพระพุทธเจ้า

เมื่อเราทั้งหลายถวายความเคารพแด่พระสงฆ์ท่าน โดยพระองค์ท่านมิได้มากะเกณฑ์หรือมาบังคับให้เคารพบูชาต่อพระองค์แต่ประการใด พวกเราต่างหากที่เห็นคุณงามความดีจากคำสั่งสอนของพระองค์ ว่าเป็นคำสอนที่ดีสามารถชักจูงแนะนำให้ผู้ปฏิบัติตามแล้วเป็นคนดีได้ เราเห็นคุณประโยชน์อย่างนี้จึงยอมมอบกายถวายชีวิต เข้ายกย่องพระองค์เป็นที่พึ่งที่เคารพนับถือของเรา ดังที่ได้กล่าวเป็นภาษาบาลีว่า พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ, ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ, สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ นี่เป็นการประกาศตัวเราเองว่า เรายกย่องนับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่เคารพ

กราบไหว้บูชาจนตลอดชีวิต เพราะฉะนั้นก็ควรจะได้ใช้สติปัญญาโดยรอบคอบพิจารณาตัวของเราเองอีกเหมือนกันว่า เราได้ประพฤติตัวปฏิบัติตัวสมกับคำที่เราปฏิญาณไว้แล้วหรือไม่ ถ้ายังเห็นว่าไม่เหมาะไม่สม ยังเป็นการฝ่าฝืนต่อระเบียบคำสั่งสอนของพระองค์อยู่ ก็ต้องพยายามงดเว้นละเลิกอันเป็นการเตือนตนเอง สอนตนเอง เราเป็นคนชั้นผู้ใหญ่ชั้นพ่อชั้นแม่ ชั้นปู่ย่าตายาย ก็ควรประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีที่ชอบแก่ลูกหลาน และควรจะสอนตัวเองเตือนตัวเองเป็นหลักสำคัญ อย่าไปหลงว่าเรามีอายุยืนยาวจนถึงเป็นชั้น ปู่ ย่า ตา ยายแล้วเช่นนี้ เกือบไม่ต้องประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์อีก เพราะเคยได้กระทำมาแล้วตั้งแต่ครั้งยังเป็นหนุ่มสาวจนถึงแก่แล้ว

ความร่มเย็นเป็นสุขนี้เป็นที่ปรารถนาของคนทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าชาติภาษาใด แต่ความร่มเย็นเป็นสุขนี้จะเกิดขึ้นมาเองหาได้ไม่ ต้องเกิดจากการกระทำของบุคคลในกลุ่มนั้น ๆ การที่มีท่านผู้ใจบุญมาร่วมกันบำเพ็ญเพื่อสร้างสันติเจดีย์ขึ้นไว้ในย่านนี้ตำบลนี้ ก็เป็นเพราะเหตุดังกล่าวมาแล้วคือ เพื่อให้เป็นจุดรวมต่อการเคารพนับถือต่อพระพุทธศาสนา ก็ขอให้ท่านพุทธศาสนิกชนทั่ว ๆ ไป จงพยายามสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้เกิดขึ้นกับจิตใจของตนเองก่อน แล้วความศักดิ์สิทธิ์จึงจะมาถึงเจดีย์ อย่ารอให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์จากเจดีย์เสียก่อน แล้วจึงให้มาถึงพวกท่าน แม้จะอย่างนี้แล้วก็ตาม ก็จะไม่เป็นการสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการในการจัดพิธีการครั้งนี้ขึ้น

โดยเฉพาะเวลานี้เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า บ้านเมืองเรากำลังร้อนระอุ เต็มไปด้วยการกระทำของบุคคลเสมือนหนึ่งเป็นผู้ไร้ศีลไร้ธรรมเสีย

เป็นส่วนมาก ไม่นึกถึงศีล ไม่นึกถึงธรรมไม่นึกถึงบาป ไม่นึกถึงบุญกันบ้าง ชอบทำอะไรตามอำเภอใจ ชอบจะฆ่าชอบจะขโมย ชอบจะข่มเหงรังแก ก็จะทำตามอำเภอใจ แม้มีกฎหมายบ้านเมืองคอยบังคับอยู่ก็ไม่เกรงกลัวกัน แม้แต่คำสอนของพระศาสนาด้วยแล้ว ยิ่งร้ายใหญ่ไม่มีใครสนใจเสียเลย เห็นว่าเป็นของล้าสมัย ใครนับถือต่อพระศาสนา ปฏิบัติตามคำสอนของพระศาสนาแล้ว ก็กลายเป็นคนล้าสมัยเป็นคนไม่ทันเพื่อนไม่ทันสมัย เพราะฉะนั้นจึงต้องทิ้งพระศาสนาไป แล้วทำตามอำเภอใจของตัวเอง ผลมันก็ปรากฏให้เราเห็นเราทราบอยู่ทั่วไปทุกวันนี้

ตามข่าวหนังสือพิมพ์ก็จะเห็นมีแต่การเบียดเบียนข่มเหงรังแกกันประทุษร้ายซึ่งกันและกันตลอดเวลา ความเดือดร้อนเหล่านี้ ไม่ใช่เดือดร้อนเฉพาะแต่ประชาชนหมู่นั้นตำบลนั้นเท่านั้นแต่มันร้อนระงมทั่วไปหมด โดยเฉพาะท่านที่อยู่ในฐานะผู้ปกครองประเทศชาติบ้านเมืองด้วยกันแล้ว ก็จะเป็นที่อิดหนาระอาใจเดือดร้อนใจเป็นส่วนมาก ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นผลของการทอดทิ้ง ไม่ยึดหลักคำสอนของพระศาสนา ต่างคนต่างประพฤติตามอำเภอใจไปตามความชอบใจของตนเอง ผู้มีอำนาจก็พยายามใช้อำนาจไปในทางที่ผิดและทุจริต ข่มเหงรังแกผู้ที่ไม่มีอำนาจ หรือมีอำนาจน้อยกว่าหรือมีวาสนาน้อยกว่าอย่างนี้ มันก็เป็นการเพิ่มความเดือดร้อนความกระวนกระวายใจ อยู่เรื่อย ๆ ไป คนที่ถูกเบียดเบียนข่มเหงก็พยายามที่จะต่อสู้ พยายามที่จะแก้ตัวเป็นการตอบแทนความดุร้าย ความเหี้ยมโหดให้แก่ผู้ที่กระทำต่อตน ก็เป็นการเสมือนหนึ่งว่า สาดน้ำรดน้ำมุ่งร้ายแก่กันและกัน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วบ้านเมืองจะสงบสุขได้อย่างไร

คำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ตามที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้ ประเทศอื่นศาสนาอื่นเขามักจะริษยา เพราะว่าหลักคำสอนของพุทธศาสนานี้ดีมาก เป็นไปเพื่อความสุขความเจริญของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามเอง ไม่ใช่เป็นไปเพื่อบำรุงบำเรอพระศาสนาก็หามิได้ เขาก็ยกย่องและชมเชย เพราะหลักคำสอนของพระศาสนานี้ดี เป็นประโยชน์แก่ผู้ประพฤติปฏิบัติตามได้ เพราะฉะนั้นเขาจึงริษยาว่าชาวไทยคงมีความสุขความเจริญมากมายดีกว่าเขา เพราะหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาดีอยู่แล้ว และคนไทยก็นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ

แต่ที่ไหนได้ลองมาย้อนดูในเวลานี้แล้ว กลับตรงกันข้ามเลย น่าอับอาย น่าขายหน้า เรามีหลักศาสนาที่ดียิ่งอยู่แล้ว ทั่วโลกเขายกย่องแล้ว แต่เราไม่ได้รับผลแห่งความดีของพระพุทธศาสนาเสียเลย ทั้งนี้ก็เพราะเรานับถือพระพุทธศาสนากันเพียงประเพณีเท่านั้น เช่นวันพระต้องการให้ทำบุญใส่บาตร หรือต้องการให้ถือศีลฟังเทศน์ เราก็มาเหมือนกัน แต่มาตามประเพณีนั่นแหละ จนถูกเขาเย้ยว่า ไปทำบุญตักบาตรในวันพระถือศีลฟังเทศน์ กลับบ้านแล้วก็ทิ้งศีลทิ้งธรรมเสียหน้าประตูวัด ไม่ได้เอาศีลเอาธรรมไปถึงบ้านด้วย ถึงบ้านก็เหลือแต่นิสัยใจคอเดิมของตนเอง อย่างนี้แล้วนิสัยใจคอของผู้นั้นจึงหาได้รับคำสั่งสอนของพระศาสนาไปด้วยไม่ เมื่อเป็นเช่นนี้แม้จะประกาศตัวนับถือพระพุทธศาสนากันตั้ง ๕๐ ปี ๖๐ ปีก็หาประโยชน์อะไรไม่ได้

ถ้านิสัยเดิมของเราเป็นอย่างไร แม้จะได้ฟังธรรมฟังเทศน์แล้วก็ยังคงเป็นอย่างนั้นอยู่อีกแล้ว กรณีอย่างนี้ยิ่งซ้ำร้ายใหญ่ เพราะยิ่งพอแก่ตัว

ขึ้นหน่อย ก็บอกว่าข้าอาบน้ำร้อนมาก่อนเอ็งข้าจะทำอะไรข้าก็ทำตามใจชอบ อยากจะกินเหล้าเมาสุรา อยากจะเล่นการพนัน อยากจะตีไก่ กัดปลาก็ทำตามอำเภอใจ หาได้คิดไม่ว่าตนเป็นผู้ใหญ่ ไปทำอย่างนั้นน่ะ มันเป็นการสอนลูกหลานไปโดยปริยายอยู่แล้ว นี่เป็นการทำบาปด้วยตนเองอย่างหนึ่งแล้ว ยังมิหนำซ้ำทำให้เป็นตัวอย่างที่เลวให้แก่ลูกหลานอีกต่อหนึ่งด้วย อย่างนี้แล้ว จะให้ลูกหลานมันเคารพนับถือกราบไหว้บูชาปู่ย่าตายายด้วยความสนิทใจได้อย่างไร อย่างนี้เรียกว่าเรานับถือศาสนาตามประเพณี

เพราะฉะนั้นก็ไหน ๆ เราก็ได้มาประชุมกันสร้างสันติเจดีย์ไปแล้ว สันติเจดีย์ก็แปลว่าสิ่งของเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงความสงบ ความสงบในที่นี้หมายถึงสงบบาป เมื่อไม่ทำบาปแล้วแม้แต่จะไม่ทำบุญก็ยังดีกว่าทำบาป เพราะฉะนั้นสันติเจดีย์นี้ก็ขอให้เป็นเครื่องเตือนใจ ให้อยู่ในความทรงจำของทุกท่าน ให้เห็นด้วยสายตานอกหรือสายตาในก็ตาม คือว่าเราได้มาในพิธีนี้แล้ว ก็ขอให้จดจำนำไปถึงบ้านเราก็ขอให้นึกอยู่เสมอว่า สันติเจดีย์นี้ต้องการให้เรามีความสงบสงัดจากบาป จากความชั่ว เราอย่ากระทำความชั่วใส่ตัวเอง แล้วก็ไม่ไปเบียดเบียนคนอื่นด้วย คอยทำแต่คุณงามความดีเป็นตัวอย่างที่ดีที่ชอบอยู่เสมอเราอยากให้ลูกหลานเรามีความสุขความเจริญมีความดีอย่างไร เราก็ต้องประพฤติปฏิบัติตัวให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกหลานของเราให้ได้ การประพฤติตัวของผู้หลักผู้ใหญ่ให้อยู่ในตระกูลในบ้านช่องให้มีความประพฤติปฏิบัติชอบอยู่เสมอนี่แหละ คือการสอนลูกสอนหลาน เมื่อเขาได้เห็นกิริยามารยาทของปู่ย่าตายายอยู่เสมอเช่นนี้ ก็เท่ากับเป็นการอบรมชุบย้อมจิตใจเขา ให้เป็นคนมีศีลมีธรรมเหมือนกับเราไปด้วย

เพราะฉะนั้นก็ขอให้ศาสนิกชนทุกท่าน เมื่อได้มาประกอบพิธีในการวางศิลามงคลสันติเจดีย์นี้แล้ว ก็ขอให้นำไปเป็นเครื่องเตือนใจของตนให้ได้กลับมาประพฤติดีปฏิบัติชอบ ตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ดียิ่งขึ้น แม้แต่เดิมเราจะบกพร่องแค่ไหนเพียงไรบ้างก็ให้งดไปเสียที ขอให้ตั้งใจตั้งแต่นี้ไปว่า เมื่อเราได้วางมงคลศิลาฤกษ์ของสันติเจดีย์แล้ว เราก็นำมาวางในจิตใจของเราด้วยตัวเองว่า ตั้งแต่นี้ต่อไปเราจะพยายามที่จะเป็นพุทธศาสนิกชนให้สมทั้งกาย ทั้งวาจา และทั้งใจตลอดกาลของเราด้วย คือว่าต้องงดเว้นจากการทำบาปอยู่เสมอ ทำบุญให้เกิดขึ้นในจิตใจของเราอยู่เสมอ คอยชำระจิตใจของเราอยู่เสมอให้บริสุทธิ์ผ่องใสปราศจากเครื่องเศร้าหมอง อันมีตัวโลภโกรธหลงเป็นต้น เมื่อเราได้ตั้งมั่นคงเช่นนี้แล้ว ก็จะได้ชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่แท้จริง ที่บูชาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการปฏิบัติบูชา

ในที่สุดนี้ขออำนาจกุศลบุญราศี ที่ทุก ๆ ท่านได้มาบำเพ็ญกันอยู่ในวาระนี้ จงดลบันดาลให้ทุกท่านมีศรัทธาประสาทการ ความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้นำเอาคำสอนของท่านมาเป็นแบบฉบับ ให้ได้ประพฤติปฏิบัติของแต่ละท่านให้ได้งดเว้นจากการทำบาป หมั่นสร้างบุญอยู่เสมอ แล้วจะได้ประสบอานิสงส์คืออายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณบรรณสารสมบัติ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทำมาค้าขึ้นทั่ว ๆ ไปทุกท่านเทอญ”

สาธุ ท่านได้อ่านพระธรรมเทศนา ของสมเด็จพระสังฆราชที่หาอ่านได้ยากเช่นนี้แล้ว คงจะเข้าใจแล้วว่า บาป บุญ คุณ โทษ นั้นมิได้

เป็นเรื่องเลื่อนลอยแต่เป็นเรื่องที่เป็นจริง ท่านคงเข้าใจแล้วว่า หลักของพระพุทธศาสนานั้นอยู่ที่การปฏิบัติ มิใช่อยู่ที่การฟังการอ่านเท่านั้น ขณะนี้และนานมาแล้วท่านเอาแต่อ่านเอาแต่ฟังพอเป็นพิธีการเท่านั้น แต่ท่านมิได้ลงมือประพฤติปฏิบัติจน พระพุทธศาสนาจะเหลือเพียงกระพี้เท่านั้นเอง แทบทั้งหมดที่นิมนต์พระไปสวดมนต์ทำบุญ บางท่านก็ไม่ยอมสมาทานศีล เพราะอะไร ท่านเข้าไปนั่งกราบพระพอเป็นพิธีให้เห็นหน้า แล้วก็ออกไปรับแขกพร้อมกับเดินถือแก้วเหล้า คุยไปพลางดื่มไปพลาง ไม่แยแสแม้แต่พระกำลังให้ศีลให้พร เป็นดังนี้ไม่ว่าบ้านเจ้านายใหญ่โตหรือลูกกระจอกแค่ไหนเหมือนกันทั้งนั้น ฉะนั้นจึงต้องเหลือเกินที่สมเด็จพระสังฆราชท่านทรงกล่าวว่า เป็นที่น่าอับอายขายหน้าชาวต่างประเทศ ที่เขาเห็นว่าคำสอนของพระพุทธศาสนาของเราประเสริฐ ชาติไทยคนไทยคงเป็นสุข ซึ่งเป็นการตรงกันข้าม ก็เพราะเรามีสิ่งที่ดีที่ประเสริฐอยู่แล้ว แต่ละเลยไม่ประพฤติปฏิบัติ เพราะถ้าไปปฏิบัติเข้าก็ขัดกับกิเลสของตน จึงทำไม่รู้ไม่ชี้เสียนานนานเข้าก็เลยเป็นสันดานทำอะไรตามใจชอบ มันถึงได้วุ่นวายกันหนักยิ่งขึ้น และเมื่อหมดปัญญาแก้ไข ก็เลยต้องตามใจให้เสียกันไป จนแทบไม่มีอะไรเหลือเป็นของดี ประเทศชาติบ้านเมืองเป็นอย่างไรก็รู้ ๆ กันอยู่ มีความสุขสบายมีความเดือดร้อนอย่างไรก็รู้กันอยู่ ขนาดสมเด็จพระสังฆราชทรงเทศนาเตือนกันขนาดนี้แล้ว ยังไม่รู้สึกยังไม่เปลี่ยนกันแล้ว ก็เตรียมตัวเตรียมใจตกอยู่ในบ่วงแห่งกรรมกันเถิด

จากสาส์นสวรรค์ฉบับที่ ๘
ประจำวันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

พิมพ์ที่ แผนกการพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกษมสุวรรณ
๕ ถนนราชบพิธ กรุงเทพมหานคร
นายเกษม สุวรรณประสิทธิ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา